

SPRAWOZDANIE MARYTORYCZNE
MUZEUM ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH
za okres: 01.01.2018 r. - 31.12.2018 r.

- I. Wystawy stałe - s. 2
- II. Wystawy czasowe - s. 4
- III. Publikacje - s. 12
- IV. Działalność naukowa - s. 14
- V. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne. Programy edukacyjne organizowane przez Muzeum - s. 37
- VI. Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami i grup wykluczonych - s. 58
- VII. Zbiory - s. 61
- VIII. Współpraca z zagranicą - s. 63
- IX. Działalność promocyjna - s. 64
- X. Frekwencja - s. 66
- XI. Działania inwestycyjne - s. 67
- XII. Nagrody i wyróżnienia - s. 69

I. Wystawy stałe:

– *Galeria sztuki polskiej 1800-1945*

Wystawa stała, na której prezentowane są najważniejsze prądy i zjawiska artystyczne obejmujące okres od 1800 do 1945 r. W jej skład wchodzi zbiory przedwojenne muzeum z uzupełnieniami kolekcji dokonywanymi od czasu restytucji w 1984 r. Na wystawie znajdują się dzieła wybitnych twórców, m.in. Jana Matejki, Jacka Malczewskiego, Aleksandra Gierymskiego czy Stanisława Witkiewicza. Kolekcja ta jest reprezentatywnym zbiorem malarstwa polskiego XIX i XX wieku w skali ogólnokrajowej.

– *Galeria sztuki polskiej po 1945 roku*

Wystawa stała prezentująca najważniejsze prądy i zjawiska artystyczne występujące po roku 1945. Kolekcja wzbogacona została o prace wykonane współcześnie. Zawiera przykłady podejmowania przez artystów prób samookreślenia się w kontekstach: historycznym, estetycznym, światopoglądowym i socjologicznym. Na wystawie znajdują się prace artystów najwybitniejszych, mających znaczący wpływ na kształt i rozwój powojennej sztuki polskiej, np. Władysława Hasiora, Andrzeja Wróblewskiego, Tadeusza Kantora, Jerzego Nowosielskiego, Zdzisława Beksińskiego, Grupy Łódź Kaliska, Lecha Majewskiego, Zbigniewa Libery, Natalii Lach-Lachowicz i wielu innych.

– *Galeria plastyki nieprofesjonalnej*

Prezentacja zjawiska plastyki nieprofesjonalnej na Górnym Śląsku oparta na pracach najciekawszych twórców z lat 1945-2012. Główną jej część poświęcono ruchowi amatorskiemu na Śląsku. Do konstrukcji wystawy użyto metafory kopalni, która łączy trzy istotne dla tradycji śląskiej obszary - strefę podziemną, powierzchnię i niebo, kojarzące się ze śląską triadą: Bóg, praca, rodzina. Uzupełnieniem są prace członków grupy Gwarek 58 związanej z KWK Katowice oraz wybitnych przedstawicieli jednego z najciekawszych zjawisk plastyki nieprofesjonalnej - sztuki outsiderów.

– *Laboratorium przestrzeni teatralnych. Przeszłość w teraźniejszości*

Ekspozycja prezentuje najbardziej znaczące dokonania teatru europejskiego, począwszy od jego antycznych korzeni aż po poszukiwania sceny współczesnej. Jej kompozycja opiera się na koncentrycznym układzie dwóch następujących po sobie kręgów: w pierwszym makiety i wizualizacje historyczne ukazują przeobrażenia przestrzeni teatralnych, w drugim przykłady zastosowania historycznych modeli w polskim teatrze.

- *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*
Multimedialna opowieść o Górnym Śląsku od czasów najdawniejszych do roku 1989. Prezentowane eksponaty pochodzą ze zbiorów archeologicznych, etnologicznych oraz historycznych, uzupełnieniem są obiekty wchodzące w skład kolekcji Działów Sztuki oraz Plastyki Nieprofesjonalnej. Znaleźiska archeologiczne zgromadzone w wyodrębnionej części wystawy są dokumentami najstarszej historii tego regionu.
- *Galeria śląskiej sztuki sakralnej*
Wystawa prezentująca wybitne dzieła sztuki sakralnej od średniowiecza po renesans i barok. Wpisuje się w program ekspozycji stałych poświęconych historii, kulturze i sztuce historycznego Śląska. Wszystkie dawne obiekty kultu i jednocześnie dzieła sztuki pochodzą z terenu Górnego Śląska. Ekspozycja ilustruje zagadnienia artystyczne tworzące pojęcie śląskiego sacrum.
- *Na tropie Tomka*
Wystawa stała inspirowana przygodami Tomka Wilmowskiego, młodego bohatera powieści Alfreda Szklarskiego. Jest to przestrzeń edukacyjna dla rodzin z dziećmi, w której odnajdą swoje miejsce zarówno seniorzy, rodzice, jak i najmłodsi członkowie muzealnej publiczności. Narracja wystawy została zaprojektowana tak, żeby łączyć pokolenia we wspólnym odkrywaniu świata za pomocą zmysłów ale też zadań kreatywnych.

II. Wystawy czasowe:

A. al. W. Korfantego 3

1. *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku, 4.11.2017-1.04.2018* - kontynuacja, kuratorki: Ada Grzelewska, Agnieszka Kołodziej-Adamczuk, Joanna Szeligowska-Farquhar.

Wystawa opowiadająca o śląskim środowisku twórczym lat 40. i 50. XX wieku, odczytanym przez pryzmat idei wielkiej awangardy XX wieku. Zaprezentowane zostało m.in. Gliwickie Towarzystwo Fotograficzne i grupa ST-53, która zastąpiła z samodzielnej reinterpretacji *Teorii widzenia* Władysława Strzemińskiego.

2. *Fotoplastykon. Dziecięce lata naszych przodków, 3.01-29.04.2018*, kuratorki: Ada Grzelewska, Dominika Szczech.

Tematem prezentowanego w fotoplastykonie seansu było dzieciństwo, przedstawione jako czas beztroski i sielanki.

B. ul. T. Dobrowolskiego 1

1. *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku, 22.10.2017-30.04.2018* - kontynuacja, kuratorzy: Ada Grzelewska, Henryka Olszewska-Jarema, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, Joanna Szeligowska-Farquhar, Jan Sasor.

Wystawa akcentowała bogatą, 500-letnią tradycję Kościoła reformacyjnego w regionie. Skupienie uwagi na Kościele ewangelicko-augsburskim miało służyć pobudzeniu refleksji nad obecnością ewangelików na Śląsku i przybliżyć ich tożsamość wyznaniową. Ruch reformacyjny połączył działalność religijną z powszechną edukacją, wpłynął na architekturę sakralną oraz muzykę, spopularyzował też druk. Punktem wyjścia do narracji wystawy była religia jako duchowe odrodzenie, na którym opierają się inne wątki życia, jak kształtowanie postawy obywatelskiej, kultywowanie tradycji, rozwój języków narodowych, dbałość o edukację, kulturę duchową i materialną. Tematyczne moduły wystawy (Duchowość, Edukacja, Tradycja, Społeczeństwo i polityka, Kultura) były zaaranżowane przestrzennie w nawiązaniu do ważnego symbolu protestantyzmu - róży Lutra. Tytuł wystawy pochodzi z wypowiedzi Marcina Lutra: *Wszystko, co się osiąga na tym świecie, osiąga się przez nadzieję.*

2. *Kroniki przedmieść. Malarstwo Pawła Wróbla*, 3.02.2017-7.01.2018 - kontynuacja, kuratorka: Sonia Wilk.
Wystawa przybliżyła twórczość artysty nieprofesjonalnego Pawła Wróbla. W jego pracach pojawiają się elementy industrialnego pejzażu, tj. hałdy, kominy i wieże wyciągowe, a także typowe górnośląskie osiedla robotnicze z charakterystycznymi podwórkami Szopienic czy Nikiszowca.
3. *Art brut. Prezentacje*. Justyna Matysiak, 3.02.2017-7.01.2018 - kontynuacja, kuratorka: Sonia Wilk.
Wystawa prac jednej z najciekawszych przedstawicielek polskiego art brut, pierwszej polskiej laureatki Grand Prix Insita (2007), nagrody przyznawanej od 1966 r. na Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Naiwnej w Bratysławie. Na twórczość Justyny Matysiak składają się rysunki wykonane cienkopisami z transparentnym tuszem. Artystka inspirowana jest ilustracjami książkowymi, z których czerpie motywy graficzne. Przetwarzając je, wykonuje konturowy rysunek wypełniony drobnymi, zachodzącymi na siebie liniami. Prace Justyny Matysiak wyróżniają się kolorystyką i ciekawą formą.
4. *Galeria jednego dzieła*. Mirosław Bałka „[(.;,:?!-...)]”, 11.11.2017-28.10.2018 - kontynuacja, kuratorka: Anda Rottenberg. Instalacja *site specific* przygotowana specjalnie do monumentalnej Galerii jednego dzieła. Uwaga Mirosława Bałki koncentruje się na kondycji ludzkiego organizmu i jego ograniczeniach. Odwołując się do problemu zanieczyszczenia powietrza i specyfiki pokopalnianej przestrzeni (korytarze będące częścią instalacji przywołują na myśl wyrobiska górnicze), artysta mówi o kruchej granicy między życiem i śmiercią.
5. *Galeria Interim. Pejzaż w malarstwie polskim. Krajobraz romantyczny Jana Nepomucena Głowackiego (część 2) Morskie Oko*, ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach, 5.12.2017-4.03.2018 - kontynuacja, kuratorka: Katarzyna Jarmuł-Niemczyk. Od września 2017 r. rozpoczęto nowy cykl, poświęcony różnym rodzajom malarstwa pejzażowego. Prezentacja obrazu *Morskie Oko* autorstwa Jana Nepomucena Głowackiego była drugą w tym cyklu. Pokazowi towarzyszyła prezentacja multimedialna dotycząca twórczości pejzażowej artysty i jego prekursorskiego podejścia do przedstawiania krajobrazu w epoce romantyzmu.
6. *Galeria Interim. Pejzaż w malarstwie polskim. Krajobraz marynistyczny Sotera Augusta Jaxy-Małachowskiego*, 9.03-1.07.2018, kuratorka: Katarzyna Jarmuł-Niemczyk.
Dzieło wraz z prezentacją multimedialną pokazywane było w przestrzeni *Galarii sztuki polskiej 1800-1945*.
7. *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*, kuratorka: Anda Rottenberg, 23.06-30.09.2018.

Wystawa prezentowała twórczość trojga przedstawicieli pokolenia „zarażonych wojną”: malarza Andrzeja Wróblewskiego (1927-1957), rzeźbiarki Aliny Szapocznikow (1926-1973) i reżysera Andrzeja Wajdy (1926-2016). Ich biografie łączy nie tylko zbliżona data urodzenia i wczesna utrata ojca, ale też podobieństwo doświadczeń związanych z miejscem i czasem dojrzewania tj. okresem II wojny światowej w okupowanej Polsce. Na wystawie prezentowane były prace rzeźbiarskie i rysunki Aliny Szapocznikow oraz obrazy, gwasze, monotypie i rysunki Andrzeja Wróblewskiego. Dorobek Andrzeja Wajdy zaprezentowany został poprzez szkice do scenopisów, plakaty, fotosy i fragmenty jego filmów z lat 1955-2016. Uzupełnieniem wystawy były projekcje filmów o Szapocznikow, Wróblewskim i Wajdzie oraz archiwalnego filmu z przedstawienia *Akropolis* Jerzego Grotowskiego i Józefa Szajny z 1962 r.

8. Galeria Interim. *Pejzaż w malarstwie polskim. Krajobraz nastrojowy Józefa Chełmońskiego*, 6.07-23.09.2018, kuratorka: Katarzyna Jarmuł-Niemczyk.
9. Tomasz Struk *Stan pamięci*, 14.09-30.09.2018. Kurator: Roman Lewandowski.
Prezentacja instalacji *Stan pamięci* jest częścią wystawy Tomasza Struka *Prześwity i (nie)pamięci*, którą oglądać można było również w Rondzie Sztuki (7.09-28.09.2018) i Galerii BWA w Katowicach (14.09-2.11.2018). Tematem spajającym najważniejsze wątki twórczości Tomasza Struka jest dyskurs czasu i odciskającego się w pamięci „śladu”. W procesie rekonstruowania przestrzeni pamięci to, co nieobecne, zostało przez artystę przywołane w formie rytów, odcisków oraz rastrów.
10. Galeria Interim. *Bolesław Biegas, Gdy sztuka spotyka się z polityką*. Wystawa prezentowana w przestrzeni *Galarii sztuki polskiej 1800-1945*, 1.10.2018-7.01.2019, kurator: Piotr Sarzyński.
11. *Józef Szajna. Reminiscencje* - instalacja o monumentalnej formie mówiąca o wiecznej pamięci nieobecnych. Zawiera wizerunek prof. Ludwika Pugeta, pedagoga krakowskiej ASP, zamordowanego w Auschwitz oraz symboliczne wizerunki artystów pomordowanych w czasie II wojny światowej. Wycięta z obozowej fotografii sylweta przybrała formę tarczy, do której prowadzi brama - ślad opustoszałego po ofierze miejsca, 9.10-04.11.2018.
12. *Triennale Grafiki Polskiej*, 26.10.2018-27.01.2019. Kurator: Grzegorz Hańderek.
Triennale jest całościowym przeglądem polskiej grafiki współczesnej, ukazującym dokonania artystów tworzących w medium graficznym. Ambicją TGP było wyłonienie najbardziej interesujących tendencji artystycznych w tej dziedzinie sztuki. Triennale Grafiki Polskiej było jednym z głównych wydarzeń towarzyszących Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie.

C. Budynek łaźni

1. *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych, 9.09.2017-20.05.2018* - kontynuacja, scenariusz i kuratorstwo: Agata Sady.

Wystawa inaugurująca działalność Muzeum Śląskiego w zrewitalizowanym budynku łaźni głównej ukazywała dzieje człowieka w kontekście towarzyszących mu roślin oraz wpływ roślin uprawnych i użytkowych na obraz współczesnego świata. Najważniejszymi elementami ekspozycji były oryginalne pozostałości roślin uprawnych i przedmiotów wykonanych z roślin pozyskane w trakcie badań wykopaliskowych, uzupełnione o współczesne produkty i przedmioty codziennego użytku.

2. *Męska rzecz, 28.07-28.10.2018*, scenariusz i kuratorstwo: Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, Małgorzata Paul.

Za pośrednictwem przedmiotów codziennego użytku, elementów garderoby i innych oryginalnych zabytków wystawa prezentowała społeczno-kulturowy kontekst kształtowania się w Polsce na przestrzeni wieków i w różnych grupach społecznych stereotypowego, dominującego i akceptowanego społecznie wzorca męskości. Ekspozycja zachęcała do refleksji nad normami kultury, siłą stereotypu i stanowi punkt wyjścia do dyskusji nad współczesnym rozumieniem męskości. Prawie tysiąc obiektów z kolekcji własnej Muzeum Śląskiego, kilkudziesięciu polskich muzeów oraz kolekcji prywatnych to przedmioty o unikatowej wartości kulturowej i historycznej. Wystawie towarzyszyły liczne wydarzenia pokazujące odmienne rodzaje męskości występujące obok, a nawet w opozycji do tej najbardziej powszechnej wersji.

D. Centrum Scenografii Polskiej

1. *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal, 10.02-22.04.2018*, kuratorka: Sylwia Ryś.

Wystawa prezentująca prace Jadwigi Mydlarskiej-Kowal podzielona została na dwie przestrzenie, z których jedna pokazywała działania artystki w teatrach lalkowych, druga - jej twórczość związaną z przedstawieniami na deskach teatrów dramatycznych. Ekspozycja dotycząca realizacji lalkowych prezentowała najbardziej znaczące dokonania scenografki w tej dziedzinie, poczynając od jej pierwszych realizacji we Wrocławskim Teatrze Lalek, aż do nieukończonego przedstawienia *Córka Króla Mórz*. Przemiany, jakim podlegała polska scena lalkowa, pokazane zostały na wystawie poprzez transformacje zaprojektowanych przez Jadwigę Mydlarską-Kowal lalek. Eksperymenty twórcze artystki dotyczyły bowiem nie tylko samej scenografii widowiska, ale i odmiennych sposobów prowadzenia lalki i łączenia planu lalkowego z tzw. planem żywym, zarówno w sferze działań aktorskich, jak i rozwiązań plastycznych.

2. *Wymiary scenografii*, 18-28.10.2018 - wystawa prezentująca projekty i makiety, rysunki techniczne, wizualizacje, wideoprezentacje, kostiumy i instalacje tegorocznych absolwentów uczelni artystycznych, którzy wzięli udział w Konkursie o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala.

3. Instalacja *Sygnal*, 9-25.11.2018. Instalacja autorstwa Sebastiana Freytaga i Rossa Downesa, stanowiąca część projektu *Więcej światła!*, zrealizowana w ramach XXVIII edycji Festiwalu Ars Cameralis w ramach współpracy Muzeum Śląskiego i Instytucji Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris. Koordynacja ze strony Muzeum Śląskiego: Magdalena Czerny-Kehl.

Instalacja *Sygnal* została stworzona z myślą o dwóch postindustrialnych przestrzeniach: Elektrociepłowni Szombierki w Bytomiu i pokopalnianym budynku będącym częścią Muzeum Śląskiego w Katowicach. Pierwszą częścią wydarzenia był odbywający się w przestrzeni bytomskiego obiektu performans. W obydwu miejscach niemiecki artysta sztuk wizualnych Sebastian Freytag wykorzystał drogowe znaki świetlne, których działanie dostosował do rytmu elektronicznej muzyki przygotowanej specjalnie przez Rossa Downesa.

W przestrzeni niszczonego budynku Elektrociepłowni Szombierki koncert stał się symbolicznym holdem. Ostrzegawcze lampy błyskowe, które informują o zagrożeniach bądź kierują ruchem, artysta wykorzystał, by zwrócić uwagę na miejsce będące cennym świadectwem epoki industrialnej. W Muzeum Śląskim w Katowicach instalacja zyskała dodatkowy wymiar i przesłanie. W przestrzeni, będącej jednym z najciekawszych przykładów przemysłowej rewitalizacji, pulsujące światło lamp posłużyło artyście, by uchwycić metamorfozę obiektu i ukazać jego dwa potencjalne oblicza: historyczny koniec oraz „drugie życie”.

4. *Ancient Forrest Alliance / Great Barrier Reef*, 7-14.12.2018 / budynek Centrum Scenografii Polskiej oraz budynek główny, poziom -2.

Podczas szczytu klimatycznego COP24 w Muzeum Śląskim można było zobaczyć dwie prezentacje wideo *Ancient Forrest Alliance* oraz *Great Barrier Reef*. Obie prace są częścią projektu *Anthropocene* - multidyscyplinarnego przedsięwzięcia łączącego naukę z różnymi dziedzinami sztuki. Wiąże się on z prowadzonymi od 2009 roku badaniami próbującymi odpowiedzieć na pytanie, czy nasza licząca 12 000 lat epoka holocenu zakończyła się, ustępując miejsca antropocenowi - epoce zdominowanej działalnością człowieka? Wystawa ukazująca efekty projektu jest obecnie prezentowana w Art Gallery of Ontario i w National Gallery of Canada, zostanie przeniesiona do Manifattura di Arti, Sperimentazione e Tecnologia (MAST) w Bolonii w maju 2019 r. Na wystawę składają się: filmy dokumentalne, fotografie artystyczne, instalacje wideo wykorzystujące

rzeczywistość wirtualną, a także bogaty program edukacyjny. Projekt realizuje interdyscyplinarny zespół prowadzony m.in. przez Nicholasa de Penciera i Jennifer Baichwal.

5. *Po kolędzie... Szopki ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach*, 18.12.2018-6.01.2019, kuratorka: Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko. Świąteczny czas na pamiątkę narodzin Chrystusa nazywany jest Godami, Godnimi Świętami lub Szczodrymi Dniami i celebrowany od Bożego Narodzenia do Trzech Króli. Wystawa prezentowała najciekawsze szopki pochodzące z terenu Górnego Śląska.

Teren zewnętrzny Muzeum Śląskiego:

1. Filip Dujardin - instalacja, plac Fajrant. Dzieło było częścią wystawy, którą oglądać można było w Galerii BWA w Katowicach, 23.02-15.04.2018.
2. Philip Paquet, *The Muse*. Instalacja artystyczna na budynku łaźni Gwarek, 9.03-25.05.2018. Instalacja zrealizowana w ramach 7. edycji Katowice JazzArt Festival we współpracy Muzeum Śląskiego z Katowice Miasto Ogrodów - Instytucją Kultury im. Krystyny Bochenek.
3. Prezentacja plenerowa pracy Oleksija Salmonowa - ukraińskiego artysty, rezydenta Katowice Street Art AiR. Jeden z tagów w formie drabiny został umieszczony w Muzeum Śląskim obok budynku łaźni Gwarek, 10.04-10.06.2018.

Foyer -2:

1. *Porozmawiajmy o śmieciach*, kuratorzy: Hugon Kowalski i Marcin Szczelina; opieka z ramienia Muzeum Śląskiego: Łukasz Adamski, 1.12.2018-27.01.2019.

Świadome zarządzanie i gospodarowanie odpadami to obecnie jedna z najważniejszych kwestii poruszanych na wielu płaszczyznach życia, także w architekturze. O tym, że ekologia idzie w parze z projektowaniem, przekonują twórcy prezentacji *Porozmawiajmy o śmieciach*.

Nadprodukcja śmieci jest globalnym problemem, z którym borykają się wszystkie kraje na świecie. *Let's Talk About Garbage* podejmuje próby poszukiwania nowych, alternatywnych strategii w walce z zalewającą nasze miasta lawiną odpadów, co wydaje się jedyną nadzieją na spowolnienie procesu zaśmiecania naszej planety. Zaśmiecanie wyraża się nie tylko poprzez nadprodukcję śmieci, ale także emisję szkodliwych substancji do środowiska (powietrza, wody, gleby) oraz przestrzeni, w której funkcjonujemy. Prezentacja w Muzeum Śląskim odbywała się w czasie, kiedy w Katowicach odbywał się Szczyt Klimatyczny COP24.

Inne przestrzenie:

1. *World Press Photo 2016-2018. The Stories That Matter*, 1.12-14.12.2018 / poziom -2, obok biblioteki.

Coroczny konkurs World Press Photo nagradza fotografów za najlepsze fotografie wykonane w czasie pojedynczej ekspozycji, które wniosły wkład w dziennikarstwo wizualne w poprzednim roku. Bez względu na to, czy zostały zgłoszone pojedyncze zdjęcia, czy też foto-historie w jednej z ośmiu kategorii, niezależne jury składające się z profesjonalistów ocenia fotografie pod względem ich precyzyjnego, słusznego i wizualnie atrakcyjnego wyobrażenia na temat naszego świata.

Do kategorii „Natura” należą fotografie obrazujące florę, faunę oraz krajobrazy w stanie naturalnym. W 2018 roku, uznając znaczenie kwestii związanych z ekologią, Fundacja World Press Photo wprowadziła kategorię „Środowisko” dla prac dokumentujących wpływ człowieka - pozytywny i negatywny - na środowisko. Zaprezentowano nagrodzone fotografie z konkursów World Press Photo z lat 2016-2018.

2. *Ciemna strona węgla*, 3-31.12.2018.

Prezentacja z obszaru designu krytycznego, która poprzez niekonwencjonalne potraktowanie węgla kamiennego (jako materiału, a nie paliwa), pozwala zakwestionować *status quo*. Seria obiektów dzięki zmianie sposobu postrzegania węgla, miało na celu przybliżenie problematyki związanej ze spalaniem węgla szerszej publiczności. Autorzy prezentacji: Michalina Jasińska, Łukasz Lisowski.

Poza siedzibą:

1. *Praca z nadzieją na...*, 17.03-21.04.2018, Galeria Szara, Katowice. Wystawa prezentująca efekty zimowych rezydencji artystycznych realizowanych przez Galerię Szarą we współpracy z Muzeum Śląskim. Punktem wyjścia działań artystów-rezydentów była wystawa *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*.
2. *Gołębie serce Jerzego Sewiny*, prezentacja prac artysty nieprofesjonalnego zrealizowana w ramach Art Naif Festiwal, 8.06-10.08.2018.
3. *Władysław Grygny. Nieznany nikomu*, 1.07-31.08.2018, Galeria Art Brut, Lublin. Wystawa prezentująca dorobek zmarłego w 2017 r. wybitnego twórcy nurtu art brut - Władysława Grygnego oraz przybliżająca zjawisko sztuki outsiderów.
4. *Z obawy przed wyginieciem*, 25.08-22.09.2018, Galeria Szara, Katowice. Kuratorka: Joanna Rzepka-Dziedzic. Punktem wyjścia wystawy przygotowanej przez Irminę Rusicką i Kasptra Lecnima była gra w cykora (*the game of chicken*), która w specyficzny sposób modeluje rzeczywistość, zakładając że najskuteczniejsza jest „strategia szaleńca”.

Wystawa powstała w ramach drugiej edycji programu rezydencyjnego realizowanego przez Muzeum Śląskie w Katowicach w partnerstwie z Galerią Szarą. Punktem wyjścia rezydencji była wystawa *Męska rzecz* prezentowana w Muzeum Śląskim.

5. *Performatywny Magazyn. Przemysłowa panorama Śląska*, 27.08-31.12.2018, rezydencja Szymona Kuli *Transfer*. Idea projektu opiera się na subtelnej modyfikacji poszczególnych herbów klubów sportowych. Zachowując kolor, kształt oraz konwencje oryginalnych znaków graficznych, artysta wykorzystuje fragmenty wierszy legendarnego śląskiego poety Rafała Wojaczka, wpisując je w miejsce pierwotnego tekstu. W ten sposób zmodyfikowane obrazy zostają przeniesione na płaszczyznę ścian, murów czy budynków w formie murali na terenie Śląska, kamuflując się wśród istniejących już inskrypcji graffiti.

III. Publikacje

1. *Nie jestem już psem*. Opracowanie: Zofia Czartoryska, Katarzyna Karwańska.
Format 205 x 265 mm, 232 strony, oprawa miękka, papier matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, rok wydania 2018.
Nakład: 500 egz. ISBN 978-83-62593-98-9.
Publikacja towarzysząca wystawie o tym samym tytule.
Trzon książki tworzą eseje wizualne odpowiadające pięciu częściom tematycznym ekspozycji. Drugi blok stanowią teksty przyglądające się fenomenowi sztuki outsiderów z trzech różnych perspektyw: sztuki współczesnej, kultury alternatywnej i outsider art. W publikacji znalazły się też teksty samych artystów: fragment listu Radostława Perlaka, esej Kazimierza Malinowskiego oraz wiersze Justyny Matysiak.
2. *Perspektywa wieku dojrzewanego. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*. Tekst: Anda Rottenberg.
Format 200 x 260 mm, 396 stron, oprawa miękka ze skrzydełkami, papier niepowlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim i angielskim, rok wydania 2018.
Nakład: 1000 egz. ISBN 978-83-943991-0-8.
Publikacja towarzysząca wystawie o tym samym tytule.
Książka prezentuje i omawia twórczość trójki artystów pokolenia naznaczonego II wojną światową: rzeźbiarki Aliny Szapocznikow (1926-1973), malarza Andrzeja Wróblewskiego (1927-1957) oraz reżysera Andrzeja Wajdy (1926-2016), skłaniając do refleksji nad specyficznym śladem, jaki każde traumatyczne doświadczenie pozostawia w psychice młodego człowieka. W publikacji znajdują się reprodukcje dzieł wystawianych w największych galeriach muzealnych, a także obrazów i rzeźb pochodzących ze zbiorów prywatnych, niedostępnych na ekspozycjach. Lekturę wzbogacają również szkice i zdjęcia filmowe czy prywatne fotografie artystów.
3. *Męska rzecz*. Tekst: Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, Małgorzata Paul.
Format 206 x 268 mm, 168 stron, półtwarda, zintegrowana, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim, streszczenie w języku angielskim i niemieckim, rok wydania 2018.
Nakład: 1000 egz. ISBN 978-83-943991-1-5.
Publikacja towarzysząca wystawie *Męska rzecz* prezentowanej w Muzeum Śląskim. Książka podzielona jest na osiem części, z których każda skupia się na wybranym aspekcie męskiego świata. Autorki zapoznają czytelnika z różnymi dziedzinami i etapami życia mężczyzny, przez wychowanie, bycie mężem, ojcem i dziadkiem, aktywność

zawodową i działalność w rozmaitych bractwach i stowarzyszeniach, formy spędzania wolnego czasu, namiętności, miłość, hobby i rozrywkę, aż po szczególnie czas żołnierskiej służby czy dopełniający całość świat męskiej mody. Liczne fotografie przedstawiające wybrane eksponaty dostępne w ramach wystawy pochodzą zarówno ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach, jak i z kilkudziesięciu polskich placówek muzealnych, a także kolekcji prywatnych. Prezentują eksponaty z okresu od XVII do końca XX wieku.

4. *Wszystko osiąga się przez nadzieję... Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku. Katalog wystawy.* Opracowanie zbiorowe (autorzy artykułów: Henryka Olszewska-Jarema, Jan Sasor, Ada Grzelewska, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, Joanna Szeligowska-Farquhar)

Format 220 x 270 mm, 332 strony, oprawa półtwarda zintegrowana, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim, rok wydania 2018.
Nakład: 700 egz., ISBN: 978-83-943991-2-2

5. *Bracha L. Ettinger. Eurydyka-Pieta / Euridice-Pieta.* Redakcja naukowa: Anna Chromik
Format 240 x 260 mm, 324 strony, oprawa twarda, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim i angielskim, częściowo także w języku francuskim, rok wydania 2018.

Nakład: 700 egz. ISBN: 978-83-943991-3-9

Publikacja jest pokłosiem wystawy Brachy Lichtenberg Ettinger *Eurydyka - Pieta / Euridice - Pieta* w Muzeum Śląskim (7.07-2.09.2017), współorganizowanej z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach.

6. *Bedeker. Muzeum Śląskie w Katowicach. Ekspozycje stałe.* Opracowanie zbiorowe (autorzy artykułów: Lech Szaraniec, Irma Kozina, Katarzyna Jarmuł-Niemczyk, Andrzej Holeczko-Kiehl, Joanna Szeligowska-Farquhar, Sonia Wilk, Henryka Olszewska-Jarema, Małgorzata Kurgan-Przybylska, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, Jarosław Racięski, Agnieszka Kołodziej-Adamczuk, Sylwia Ryś).

Format 165 x 224 mm, 332 strony, oprawa półtwarda, zintegrowana, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim, rok wydania 2018.
Nakład: 1500 egz. ISBN: 978-83-943991-4-6

Przewodnik po sześciu ekspozycjach stałych Muzeum Śląskiego, które zostały udostępnione zwiedzającym w nowej siedzibie muzeum w 2015 roku, mieszczącej się na terenie byłej kopalni Katowice (wcześniej Ferdinand).

IV. Działalność naukowa

Dział Archeologii

1. Analiza ksylogiczna fragmentu drewna z grzebienia (stanowisko Jakuszowice, st. 2), A. Sady.
2. Opracowywanie neolitycznych materiałów zabytkowych pozyskanych w latach 2013, 2014 w trakcie badań wykopaliskowych prowadzonych przez J. Soidę na stanowisku 13 w Samborowicach w ramach *Projektu Celt*, M. Kurgan-Przybylska.
3. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych w latach 2007-2008 na cmentarzysku w Domastawiu, stanowisko 10/11/12, woj. dolnośląskie (część II, kontynuacja), dr M.R. Abłamowicz.
4. Opracowanie naukowe *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych ze stanowiska 20 w Mikoszkach*, woj. wielkopolskie, z badań w 2017 r. - na podstawie danych z przeprowadzonej analizy archeozoologicznej (zakończona), dr M.R. Abłamowicz.
5. Opracowanie naukowe *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych ze stanowiska w Gorzewie*, woj. łódzkie, z badań w 2017 r. - na podstawie danych z przeprowadzonej analizy archeozoologicznej (zakończona), dr M.R. Abłamowicz.
6. Analiza archeobotaniczna szczątków roślinnych ze stanowiska 13 w Samborowicach (sezon 2013, 2014, 2015), A. Sady.
7. Opracowywanie materiałów archeologicznych pozyskanych w toku prac wykopaliskowych na stanowisku nr 13 w Samborowicach w latach 2016 i 2017 - wykonanie rysunków zabytków, analiza technologiczna ceramiki, rekonstrukcja rysunkowa i plastyczna (wyklejanie) naczyń, J. Soida.
8. Opracowywanie neolitycznych materiałów zabytkowych ze stanowiska Racibórz-Ocice (depozyt - MŚK/dep/1695), M. Kurgan-Przybylska.
9. Przygotowanie i przeprowadzenie badań wykopaliskowych na stanowisku 13 w Samborowicach oraz badań powierzchniowych w rejonie miejscowości Krzanowice i Pietrowice Wielkie skoncentrowanych na poszukiwaniu osadnictwa celtyckiego - w ramach wieloletniego programu *Projekt Celt* realizowanego we współpracy z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego (sierpień 2018), J. Soida.
11. *Bliskie nam, lecz z dalekiego świata*, dr M. R. Abłamowicz:
 - prace merytoryczne i techniczne nad scenariuszem wystawy,
 - opracowanie listy obiektów, tekstów, listy materiału ilustracyjnego na wystawę,
 - pozyskiwanie obiektów oraz materiału ilustracyjnego do wystawy.

12. Publikacje przygotowane do druku:

- publikacja towarzysząca wystawie *Bliskie nam, lecz z dalekiego świata*: teksty własne, pozyskanie autorów zewnętrznych, pozyskanie konsultanta, wstępna redakcja, dr M.R. Abłamowicz,
- *Rocznik Muzeum Śląskiego 2017* (teksty dotyczące działalności Działu Archeologii w roku 2017).

13. Publikacje wydane drukiem poza muzeum:

- A. Sady, *Archeobotanika funeralna. Szczątki roślinne w badaniach obiektów grobowych*, [w:] *Stary materiał - nowe spojrzenie*, red. W. Dzieduszycki, J. Wrzeński, Funeralia Lednickie, Spotkanie 20, Poznań 2018, s. 173-181.

Centrum Scenografii Polskiej

1. Prace merytoryczne, koncepcyjne i realizacyjne przy wystawie pt. *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*, m.in.:
 - przygotowanie obiektów do ekspozycji i ich montaż,
 - przygotowanie tekstów omawiających wystawy do prezentacji w przestrzeni ekspozycji w stolarni i budynku CSP,
 - wybór projektów na wystawę lalkową oraz naprawa lalek do animacji na wystawie,
2. Prace związane z realizacją wydarzeń towarzyszących wystawie *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku*:
 - koordynacja wykładu połączonego z warsztatami plastycznymi dla dzieci *Bazgroty i linie. Rozwój artystyczny dziecka*,
 - przygotowanie wykładu *Organiczność rysunku na przykładach dzieł Pabla Picassa, Władysława Strzemińskiego i Józefa Szajny*.
5. Prace przygotowawcze do prezentacji instalacji J. Szajny - *Reminiscencje*: prace merytoryczne i konsultacyjne, współpraca z projektantami wystawy w zakresie aranżacji, przygotowanie materiałów wideo i tekstów do druków.
7. Przygotowania do wydania publikacja Ewy Braun *Dekorator wnętrz jako współtwórca rzeczywistości filmowej*.
8. Prace związane z przygotowaniem bedekera - aktualizacja materiałów ikonograficznych i merytorycznych.
9. Prace związane z opracowaniem materiałów i tekstów do publikacji z artykułami po sesji *Sztuka jako wehikuł*.
10. Przygotowanie artykułów do wydawnictwa posesyjnego Uniwersytetu Śląskiego *Dokumentacja przedstawień teatralnych*.

11. Przygotowanie tekstów do „Gazety Wyborczej” i nagrań w ramach projektu *Nasza wieża Babel* - tematy dotyczące twórczości J. Moskala oraz L. i J. Skarżyńskich.
13. Prace koncepcyjne i organizacyjne do cyklu *Akademia sztuki performansu*:
 - realizacja wizyty prof. Richarda Demarco w Muzeum Śląskim (15-18.07),
 - realizacja spotkania z prof. Krzysztofem Pleśniarowiczem *Obecność Kantora* (21.09).
18. Wprowadzenie do baz danych nowych materiałów archiwalnych: plakatów, płyt CD ze zdjęciami, płyt DVD z zarejestrowanymi spektaklami, programów, ulotek, zdjęć (kontynuacja).

Dział Etnologii

1. Prace badawcze:

- prace merytoryczne, konsultacyjne, badawcze przy projekcie badawczym *Mapa obrzędowa Górnego Śląska* realizowanym z Regionalnym Instytutem Kultury w Katowicach polegające na opracowywaniu dokumentacji z badań tj. sprawdzanie zrealizowanych przez badaczy wywiadów pod względem merytorycznym, weryfikacja przeprowadzonych wywiadów, opracowanie autorskich kwestionariuszy do badań, przygotowanie komentarzy do zrealizowanych materiałów filmowych, wstępna analiza zebranych materiałów badawczych, opracowanie tekstów o zwyczajach i obrzędach na stronę internetową, do wirtualnej mapy mapaobrzedowa.pl, K. Pieronkiewicz-Pieczko,

2. Jednoodnienne etnograficzne badania terenowe:

- rejestracja fotograficzna zwyczaju wieńczącego karnawał - *Wodzenie niedźwiedzia* w Świbiu, gm. Wielowieś, Kopienicy oraz Łubiu, gm. Zbrostawice, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- etnograficzne badania terenowe - wywiady kwestionariuszowe na temat *Bery* w Świbiu, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- wywiad na temat zwyczajów kończących karnawał w Miedarach, M. Paul,
- wywiady kwestionariuszowe na temat procesji agrarnych mężczyzn w Szalszy w gm. Zbrostawice, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- wywiady na temat zwyczajów karnawałowych - *Wodzenie niedźwiedzia* w Świbiu, gm. Wielowieś, M. Paul,
- wywiady na temat zwyczajów procesji pieszych mężczyzn w Świbiu, gm. Wielowieś - cztery wywiady - historia, tradycja, przebieg procesji, organizacja i motywacje, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- rejestracja fotograficzna zwyczaju procesji Bożego Ciała w parafiach św. Anny oraz św. Kamila w Zabrze, K. Pieronkiewicz-Pieczko.

3. Prace przygotowawcze do wystawy pt. *Męska rzecz*, m.in.:
 - przygotowanie nowej wersji scenariusza wystawy *Męska rzecz*, weryfikacja spisów obiektów, opracowanie tekstów narracyjnych, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - przygotowanie i montaż ekspozycji, udział w konferencji prasowej, otwarciu, wywiady i informacje dla dziennikarzy, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul,
4. Prace przy projektach międzydziałowych:
 - prace koncepcyjne i organizacyjne do wystawy o kobietach w powstaniach śląskich i plebiscycie, współpraca M. Paul,
 - prace koncepcyjne, organizacyjne i badawcze do wystawy o rodzinach śląskich, m.in.: wstępne rozmowy z członkami typowanych rodzin, opracowanie propozycji wydarzeń towarzyszących oraz wstępnych kosztorysów wydarzeń, J. Kryszka.
5. Kwerendy dla innych instytucji (wybór):
 - dla Muzeum w Ratingen do wystawy *Dzieciństwo*, M. Paul,
 - dla Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu do wystawy *Śmierci nikt się nie wywinie*, J. Kryszka,
 - dla Uniwersytetu Warszawskiego do publikacji o stroju wilamowickim, J. Kryszka,
 - dla Muzeum Miejskiego w Zabrze do wystawy *Życie na Górnym Śląsku w 1918*, J. Kryszka,
 - dla RIK w Katowicach kwerenda w zbiorach archiwalnych muzeum dotycząca zwyczajów i obrzędów na Górnym Śląsku, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - dla RIK w Katowicach kwerenda w zasobach współczesnych fotografii muzeum dotycząca zwyczajów i obrzędów na Górnym Śląsku, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - dla Muzeum w Żywcu - żywiecka sztuka i rzemiosło w zbiorach Muzeum, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - dla Muzeum w Sosnowcu na wystawę *Drogi do niepodległości*, M. Paul,
 - dla Muzeum w Tarnowskich Górach *Torebki kobiece XIX i XX wieku*, M. Paul.
6. Kwerendy własne:
 - w zbiorach Działu Etnologii Muzeum Śląskiego do wystawy *Niezapomniane. Kobiety w powstaniach śląskich*, M. Paul,
 - w zbiorach Działu Etnologii do wystawy szopek, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - fotografie dotyczące zwyczajów wiosenno-zimowych w zbiorach własnych i osób prywatnych, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
 - w Muzeum Miejskim w Żywcu, Archiwum Miejskim w Żywcu - do tekstów o sztuce i rzemiośle Żywiecczyny przygotowywanych do kolejnego tomu *Karpat polskich*, K. Pieronkiewicz-Pieczko.

10. Prace w komisjach konkursowych:

- udział w posiedzeniu Komisji Konkursowej Nagrody Oskara Kolberga *Za Zastugi dla Kultury Ludowej* przyznawanej przez MKiDN w Warszawie, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- przygotowanie rekomendacji dla twórców z terenu Polski południowej, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- przygotowanie rekomendacji dla kandydatów do tytułu honorowego *Ambasador Kultury Tradycyjnej*, K. Pieronkiewicz-Pieczko,
- praca w Komisji Konkursowej Wojewódzkiego Przeglądu Dziecięcych Zespołów Obrzędowych w Wiśle, K. Pieronkiewicz-Pieczko.

11. Inne prace:

- prace gabinetowe związane z naukowym opracowaniem zbiorów (*Musnet*),
- prace gabinetowe związane z udostępnieniem zbiorów Działu Etnologii *online*,
- udział w spotkaniu zespołu etnografów w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu, M. Paul, J. Kryszka,
- kontakt z mediami przy okazji wystaw, świąt dorocznych, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul.

12. Czynny udział w konferencjach:

- konferencja *Dziedzictwo kulturowe Śląska* - Katedra Języka Polskiego oraz Katedra Kulturoznawstwa i Folklorystyki w Opolu, 14-15.11. Referat *Na dobry początek... Żywotność zwyczajów i obrzędów zimowo-wiosennych na Górnym Śląsku (wybrane przykłady)*, K. Pieronkiewicz-Pieczko.

Dział Historii

1. Pozyskiwanie nowych obiektów, prace nad ich opracowaniem. Realizacja wniosków po inwentaryzacji w zbiorach Pracowni Historii Przemysłu. Opracowywanie kart inwentarzowych obiektów sprzed 1.02.2018 r. oraz pozyskanych w ciągu roku.
2. Koordynacja zadań realizowanych w ramach projektu *Niepodległa*, koordynator: D. Keller (współpraca międzydziałowa), tj.:
 - cykl wykładów *Barwy wolności. Głos teatru w sprawie polskiej* realizowany w latach 2018-2021,
 - wystawa poświęcona rodzinom na Górnym Śląsku realizowana wraz z wydarzeniami towarzyszącymi w latach 2019-2020 (w tym wystawa plenerowa w Warszawie),
 - wystawa poświęcona Górnemu Śląskowi w latach 1921-1922 realizowana wraz z wydarzeniami towarzyszącymi w latach 2019-2022, wybór uczestników konferencji *Obraz medialny Górnego Śląska w okresie międzywojennym*, wybór współpracowników do realizacji kwerend badawczych do wystawy,

- wystawa poświęcona kobietom na Górnym Śląsku w okresie powstań śląskich i plebiscytu realizowana w 2019 r. (wraz z *escape roomem*), opracowanie scenariusza, tekstu katalogu oraz pozyskiwanie licencji do reprodukcji w katalogu oraz obiektów do użyczenia na wystawę,
 - wydanie II i III tomu *Archiwum Powstań Śląskich* (I tom ukazał się w 2017 r.) realizowane w latach 2020-2021,
 - wydanie książki *Powstańcze curiosa* realizowane w 2021 r.,
 - wystawa plenerowa poświęcona Wojciechowi Korfantemu realizowana w 2019 r. - pozyskanie partnerów: Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach.
3. Współpraca przy realizacji międzydziałowych projektów Muzeum Śląskiego, tj.:
- *Biennale Industrii*, B. Lisicka,
 - obchody 90-lecia Muzeum Śląskiego, P. Parys, D. Keller,
 - monografia Muzeum Śląskiego, propozycja autorów części historycznej i muzeologicznej, D. Keller,
 - reprint instrukcji samolotu „Żubr”, krytyczne wydanie we współpracy z partnerami zewnętrznymi D. Keller.
4. Koordynacja projektu *Konferencja - Industria. Konteksty nieoczywiste*, B. Lisicka.
5. Opracowanie artykułów naukowych (innych niż opublikowane):
- *Praca czy służba? Kolejarze w Polsce w XX w. - przyczynek do badań*, D. Keller (tekst po recenzji, oczekuje na druk w „Świętokrzyskich Studiach Archiwalno-Historycznych”),
 - *Komunikacja u progu niepodległości - transport kolejowy, wodny i drogowy na ziemiach polskich w 1918 r.*, D. Keller (znajduje się w redakcji organizatorów konferencji),
 - *Komunikacja kolejowa na Górnym Śląsku w latach 1918-1922 - stan badań i potrzeby badawcze*, IPN Katowice, D. Keller,
 - *I powstanie śląskie w powiecie rybnickim* do *Słownika Powstań Śląskich*, D. Keller,
 - *Józef Buła* do *Słownika Powstań Śląskich*, D. Keller,
 - *Główna Komenda/Dowództwo Główne POW* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *Główny Komitet Wykonawczy POW Górnego Śląska* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *Polski wojskowy plan powstania* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *POW Górnego Śląska* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *Dreyza Józef* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *Postrach Adam* do *Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,

- *Piechoczek Ludwik do Słownika Powstań Śląskich*, P. Parys,
 - *Powstańcy a kwestia Volkslisty, przynależności do niemieckich organizacji i służby w wojsku niemieckim w czasie II wojny światowej*, P. Parys,
 - *Kolejarze Polskich Kolei Państwowych - trudna droga do wspólnoty*, dla Nadbałtyckiego Centrum Kultury do czasopisma „Porta Aurea”, D. Keller,
 - *Rewolucja komunikacyjna wieku XIX na terenie Górnego Śląska* - dla oficyny wydawniczej Humanitas, D. Keller,
 - *Monopol, nowoczesność, skansen? PKP w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych XX w. - przyczynek* - dla IPN Oddział w Rzeszowie, D. Keller (publikacja wiosną 2019 r.).
6. Czynny udział w konferencjach:
- XIII Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą w Lubinie pt. *Spółeczno-gospodarczy bilans otwarcia polskiej niepodległości w 1918 r.*, 18-20.05 i wygłoszenie referatu *Komunikacja u progu niepodległości - transport kolejowy, wodny i drogowy na ziemiach polskich w latach 1918-1922*, D. Keller,
 - konferencja *Pieniądz wczoraj, dziś, jutro na Śląsku i nie tylko*, 23.05, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach i wygłoszenie referatu *Zarys dziejów pieniądza na Śląsku*, D. Keller,
 - konferencja *Zabytki techniki, ich dzieje, trwanie i rewitalizacja*, 11.05, Sosnowiec i wygłoszenie referatu *Rewolucja komunikacyjna wieku XIX na terenie Górnego Śląska*, D. Keller,
 - konferencja *Mieszkańcy górnośląskich wsi w obliczu zakończenia I wojny światowej i odzyskania niepodległości przez Polskę*, 14.06, Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie i wygłoszenie referatu *Dziergowice i Kuźnia Raciborska na tle innych wsi powiatów kozielskiego i raciborskiego w okresie powstań śląskich i plebiscytu*, P. Parys,
 - *European Social Science History Conference*, 4-7.04, Belfast i wygłoszenie referatu *Polish State Railways - a Socialist Colossus with Feet of Clay (1945-1989)?*, D. Keller,
 - konferencja *A jednak kolej! Historyczne i współczesne uwarunkowania rozwoju transportu*, 19-20.09, Muzeum Historyczne w Lubinie, organizowana przez Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu oraz Muzeum Historyczne w Lubinie, wygłoszenie referatu *Relacje między kolejką i górnictwem na Górnym Śląsku - przypadek okresu 1945-1947*, D. Keller,
 - konferencja *Cud jedności*, 14-16.11, Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, wygłoszenie referatu *Kolejarze Polskich Kolei Państwowych - trudna droga do wspólnoty*, D. Keller,

- obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 60. rocznicy nadania imienia Powstańców Śląskich Zespołowi Szkół Ogólnokształcących w Rybniku - wygłoszenie prelekcji *Zarys dziejów szkolnictwa średniego w Rybniku do 1922 r.*, D. Keller,
- konferencja *Losy powstańców śląskich po 1922 roku*, wygłoszenie referatu *Powstańcy a kwestia Volkslisty, przynależności do niemieckich organizacji i służby w wojsku niemieckim w czasie II wojny światowej*, Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach, 19 października, P. Parys,
- prezentacja wystawy *Niezapomniane* podczas zakończenia plebiscytu *(Nie)zwykłe kobiety - niezwykłe historie. Kobiety Śląska*, 17.11, P. Parys.

7. Inne działania:

- spotkanie z prezes Fundacji General Elżbiety Zawadzkiej w Toruniu, 21.06, na temat możliwości współpracy przy realizacji przyszłych projektów Muzeum, D. Keller,
- spotkanie w Domu Spotkań z Historią na temat planowanej współpracy przy organizacji plenerowej wersji wystawy o śląskich rodzinach, dyrektor Muzeum Śląskiego Alicja Knast oraz członkowie zespołu realizującego wystawę,
- udział w promocji pierwszego tomu *Archiwum Powstań Śląskich* - Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, 2.06, D. Keller,
- koordynacja harmonogramu zwrotu obiektów po wystawie *Wszystko osiąga się przez nadzieję... Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, zwrot obiektów po wystawie, J. Sasor,
- koordynacja wykładu prof. Marka Clarka - *Post-Stalinism and Philosophy in Eastern Europe: The Problem of 'Socialist Freedom' during 1956 (focusing on the contributions of Ernst Bloch, Wolfgang Harich, Georg Lukács, Leszek Kołakowski, and Henri Lefebvre)*, 24.06, D. Keller,
- wywiad na temat Wojciecha Korfantego dla TVN24, D. Keller,
- spotkanie szkoleniowe w Domu Spotkań z Historią na temat metody prowadzenia wywiadów biograficznych, D. Keller, J. Sasor,
- wizyta studyjna gości z Węgier - oprowadzanie po wystawie o historii Górnego Śląska, J. Sasor; oprowadzanie studyjne po wystawie o historii Górnego Śląska dla pracowników Działu Obsługi Publiczności, P. Parys,
- wywiad dla Programu II Polskiego Radia na temat panelu dyskusyjnego *Kombatanci, powstańcy, uchodźcy. Wokół I powstania śląskiego*, D. Keller,
- przygotowanie panelu dyskusyjnego *Kombatanci, powstańcy, uchodźcy. Wokół I powstania śląskiego*, 18.08 w siedzibie Muzeum i udział w nim, D. Keller, P. Parys,

- przygotowanie Europejskich Dni Dziedzictwa i udział w spotkaniach w siedzibie Muzeum: *Niezwykłe historie zwykłych przedmiotów*, wygłoszenie prelekcji *Wokół kolejowego pruskiego munduru - czyli o kolejarzach - powstańcach śląskich*, D. Keller; *Hymn Powstańców Śląskich - historia zapisana na płycie*, P. Parys; *Powstańcze pancerki i ich uzbrojenie - karabiny Gewehr wz.88 i Mauser wz. 98*, B. Lisicka,
 - przygotowanie wypowiedzi w języku angielskim oraz realizacja prezentacji pt. *Upper Silesian Industry* dla gości z Hochschule für Technik und Wirtschaft z Berlina, J. Sasor, B. Lisicka; prezentacja wystąpienia w Liceum im. ks. Tischnera w Wodzisławiu Śląskim,
 - przekazanie w depozyt dwóch maszyn drukarskich Towarzystwu Miłośników Ziemi Pszczyńskiej, reprezentant Działu - B. Lisicka, przygotowanie (pozyskanie zgody, umowa) pozostałych maszyn drukarskich do przekazania w depozyt,
 - wywiad dla Radia Eska na temat wydarzeń na Górnym Śląsku w latach 1918-1922, D. Keller,
 - udział w wizji lokalnej w siedzibie firmy Herkules w Rydułtowach w sprawie wieży szybu Dicker, D. Keller,
 - dwa oprowadzania kuratorskie po wystawie *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*, D. Keller,
 - realizacja kwerend zewnętrznych, m.in. dla Muzeum Historii Katowic, Muzeum Miejskiego w Zabrze do wystawy *Oni walczyli o wolną Polskę*, Inicjatywy Osiedla Kukuczki, IPN w Katowicach, Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny, BWA w Katowicach, Muzeum Łazienki Królewskie, Muzeum Pałac Schoena w Sosnowcu, Polskiego Związku Filatelistów w Krakowie, J. Sasor, a także pozostali pracownicy Działu.
8. Opublikowane teksty:
- *Zapomniana, niedoceniana, ale ważna - wpływ kolei na życie gospodarcze i społeczne Śląska w XIX i XX w. (głos w dyskusji)*, „Wiadomości Konserwatorskie Województwa Śląskiego”, t. 10: *Transport*, red. I. Kontny, Katowice 2018, s. 271-280, D. Keller,
 - *Przystanek kolejowy z obiektem dworcowym w Rybniku-Paruszowcu - trudna droga do częściowego zachowania*, „Wiadomości Konserwatorskie Województwa Śląskiego”, t. 10: *Transport*, red. I. Kontny, Katowice 2018, s. 281-298, D. Keller,
 - *Udało się przywrócić temat*, recenzja: *Archiwum Powstań Śląskich, seria I, tom 1. Okres pierwszego powstania 1919 roku*, „Śląski Almanach Powstańczy”, t. IV, 2018, D. Keller,

- *Inwestycje kolejowe województwa śląskiego - wyjątkowy przypadek na mapie Polski okresu międzywojennego*, [w:] J. Kwaśny, M. Myśliwiec, K.M. Wolny, *Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940*, 2018, s. 162-170 - tekst przedłożony w 2017 r., D. Keller,
- *Dziergowice i Kuźnia Raciborska na tle innych wsi powiatów kozielskiego i raciborskiego w okresie powstań śląskich i plebiscytu w świetle nowych źródeł archiwalnych*, „Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny”, t. 6, 2018, s. 24-39, P. Parys (w druku),
- *Zanim poszli do powstań śląskich. Ślązacy w Powstaniu Wielkopolskim*, „CzasyPismo” 2018, nr 1, P. Parys (w druku),
- *Polskie pociągi pancerne podczas III powstania śląskiego*, „CzasyPismo” 2018, nr 1, D. Keller, (w druku),
- *Historiografia dziejów Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Kolei Górnośląskiej - stan badań, potrzeby badawcze*, „Zeszyty Chorzowskie”, red. J. Kurek, t. 18, 2018, s. 29-40, D. Keller (w druku),
- *Kolej na Śląsku na początku lat siedemdziesiątych XX w. - przyczynek do badań*, [w:] *Węgiel, polityka, stal, ludzie. Studia z dziejów kolei na Śląsku*, red. M. Kapias, D. Keller, Muzeum w Rybniku, Rybnik 2018, s. 351-368, D. Keller (w druku),
- *Wszystko osiąga się przez nadzieję... Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*. Wystawa przygotowana przez Muzeum Śląskie w Katowicach, czas trwania: 20.10.2017-30.04.2018, współautor J. Sasor, opublikowany w: *Opole 2017: w 500-lecie reformacji: dziedzictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa*, red. A. Haas, A. Franke, T. Siwek, R. Wieczorek, Opole 2018,
- Współredakcja naukowa książki *Węgiel, polityka, stal, ludzie. Studia z dziejów kolei na Śląsku*, red. M. Kapias, D. Keller, Muzeum w Rybniku, Rybnik 2018, D. Keller.

9. Konsultacja tekstów popularnonaukowych:

- J. Kwaśny, K.M. Wolny, *Plebiscyt*, [w:] J. Kwaśny, M. Myśliwiec, K.M. Wolny, *Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940*, 2018 (konsultacja D. Keller), s. 54-60 - konsultacja udzielona w 2017 r.,
- J. Kwaśny, K.M. Wolny, *Nastroje wśród ludności górnośląskiej podczas przygotowań do głosowania ludowego*, [w:] J. Kwaśny, M. Myśliwiec, K.M. Wolny, *Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940*, 2018 (konsultacja D. Keller), s. 60-64 - konsultacja udzielona w 2017 r.,
- J. Kwaśny, K.M. Wolny, *Wynik plebiscytu i jego następstwa*, [w:] J. Kwaśny, M. Myśliwiec, K.M. Wolny, *Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940*, 2018 (konsultacja D. Keller), s. 64-69 - konsultacja udzielona w 2017 r.,

- J. Kwaśny, K.M. Wolny, *Przed wybuchem trzeciego powstania*, [w:] J. Kwaśny, M. Myśliwiec, K.M. Wolny, *Marszałek Konstanty Wolny 1877-1940*, 2018 (konsultacja D. Keller), s. 72-73 - konsultacja udzielona w 2017 r.

Dział Plastyki Nieprofesjonalnej

1. Pozyskanie nowych muzealiów dla Działu Plastyki Nieprofesjonalnej.
2. Opracowywanie zakupów i darów z Komisji Zakupów (IV, VI, IX), w tym daru po kolekcjonerze sztuki Wolfgangu Rederze oraz pozostałych.
3. Przeprowadzanie kwerend do wystaw, które będą prezentowane w Muzeum Śląskim w 2020 i 2021 r. *Przypadki komunikacyjne i Biografie (nie)autoryzowane* - Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu, Muzeum Nikifora w Krynicy-Zdroju, Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, Szpital Specjalistyczny im. dr. J. Babińskiego w Krakowie-Kobierzynie, Muzeum Okręgowe w Tomaszowie Lubelskim, badania terenowe w Werbkowicach.
4. Promocja książki *Nie jestem już psem* w ramach cyklu *Sztuka czytania*, 26.06, S. Wilk, K. Kościelny.
5. Przygotowanie i nadzór nad realizacją wystawy *Władysław Grygny. Nieznany nikomu*, Galeria Art Brut, Lublin, 1.07-31.08, S. Wilk.
6. Przygotowanie wypożyczenia wystawy *Grygny. Nieznany nikomu* prezentowanej w Galerii Art Brut w Lublinie, K. Kościelny, S. Wilk, oraz realizacja jego zwrotu, K. Kościelny, M. Łuków vel Broniszewska.
7. Przygotowanie i nadzór nad realizacją wystawy *Władysław Grygny. Nieznany nikomu*, Galeria Art Brut, Lublin, 1.07-31.08, S. Wilk.
8. Przygotowanie wypożyczenia do wystawy *Sklep polsko-indyjski w Szczecinie*, S. Wilk, K. Kościelny, M. Łuków vel Broniszewska.
9. Prace nad wystawą *Edmund Monsiel. Wieczna zagadka* - realizacja wypożyczeń z Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu, K. Kościelny, M. Łuków vel Broniszewska.
10. Współpraca przy organizacji wystawy *Sówka & Raspazjan*, konsultacje merytoryczne, prelekcja dotycząca fenomenu twórczości nieprofesjonalnej na Górnym Śląsku, S. Wilk, 7.12.
11. Prace nad wystawą poświęconą rodzinom na górnym Śląsku, S. Wilk.
12. Przeprowadzenie wywiadów dotyczących historii powstawania nowej siedziby Muzeum Śląskiego, M. Łuków vel Broniszewska.

13. Przygotowanie kwerendy dla Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze na potrzeby wystawy *100-lecie plastycznego ruchu amatorskiego w województwie śląskim*, S. Wilk, K. Kościelny.
14. Przygotowanie kwerendy dla Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce na potrzeby wystawy o ewolucji oświetlenia, M. Łuków vel Broniszewska.
15. Przygotowanie kwerendy dla Muzeum Saturn w Czeladzi na potrzeby wystawy o świętej Barbarze, M. Łuków vel Broniszewska.
16. Kwerenda w zbiorach Pavla Koniečnego - rysunki Leoša Wertheimera, 23.03, K. Kościelny.
17. Kwerenda w zbiorach art brut - czescy spirytyści, 23.03, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Ołomuńcu, S. Wilk.
18. Prace nad tekstami (artykuły pokonferencyjne, katalogi):
 - praca nad tekstem *Zabrzańscy malarze amatorzy*, S. Wilk,
 - praca nad tekstem *W podróży po świecie innego. Autentyzm artystycznej ekspresji art brut*, artykuł na konferencję *Polskie art brut 2018 r. - obecność, osobowość, odkrycia. II Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe* zorganizowaną przez Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, S. Wilk,
 - praca nad katalogiem zbiorów Działu Plastyki Nieprofesjonalnej, S. Wilk, M. Łuków vel Broniszewska, K. Kościelny,
 - praca nad katalogiem wystawy poświęconej Edmundowi Monsielowi, S. Wilk, M. Łuków vel Broniszewska, K. Kościelny,
 - *Świat równoległy Teofila Ociepki*, artykuł na konferencję *Fantastyczne tryumfy wyobraźni* zorganizowaną przez Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie (w opracowaniu), K. Kościelny,
 - *Muzeum zawsze będzie w tyle*, artykuł na konferencję *Tabu w muzeum. Trudne tematy w muzealnej codzienności* zorganizowaną przez Muzeum Mazowieckie w Sierpcu (tekst ukończony, przekazany do recenzji), M. Łuków vel Broniszewska,
 - *Te życiorysy są wszystkie moje. Twórczość autobiograficzna Marii Wnęk*, artykuł na konferencję *Poetyki pamięci* zorganizowaną przez Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie (tekst ukończony, przekazany do recenzji), M. Łuków vel Broniszewska,
 - *Biografie (nie)autoryzowane. Lampart, Wiśnios, Wnęk, Gawłowa - artystki pogranicza sztuki ludowej*, artykuł na konferencję *Artyst(k)a: obecność i tożsamość*, zorganizowaną przez Katedrę Antropologii Literatury i Badań Kulturowych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (tekst ukończony, przekazany do recenzji), M. Łuków vel Broniszewska,.
20. Udział w posiedzeniach jury X edycji Regionalnego Konkursu Plastycznego *Magia Kolorów 2018*, S. Wilk.

21. X edycja Regionalnego Konkursu Plastycznego *Magia Kolorów 2018*, S. Wilk, 6.09.
22. 28. Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Twórców Nieprofesjonalnych im. Pawła Wróbla, S. Wilk, 4.10.
23. XII Ogólnopolski Konkurs Malarski im. T. Ociepki, S. Wilk, 10-11.12.
24. Udział w festiwalu Art Brut Film Olomouc, 22.03, S. Wilk, K. Kościelny.
25. Udział w konferencjach (uczestnictwo czynne):
 - konferencja *Fantastyczne tryumfy wyobraźni*, Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie, referat: *Świat równoległy Teofila Ociepki*, 22.04, K. Kościelny,
 - konferencja *Poetyki pamięci*, Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie, referat: *Te życiorysy są wszystkie moje. Twórczość autobiograficzna Marii Wnęk*, 18.03, M. Łuków vel Broniszewska,
 - konferencja *Artyst(k)a: obecność i tożsamość*, Katedra Antropologii Literatury i Badań Kulturowych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, referat: *Biografie (nie)autoryzowane. Lampart, Wiśnios, Wnęk, Gawłowa - artystki pogranicza sztuki ludowej*, 27.04, M. Łuków vel Broniszewska, .
 - Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Śmiech i powaga w przestrzeni muzealnej*, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, referat: *Przypadek Radostawa P. Kilka refleksji o pracy muzealnika*, 22.11, M. Łuków vel Broniszewska,
 - konferencja *Polskie art brut 2018 r. - obecność, osobowość, odkrycia. II Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe*, Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, referat: *W podróży po świecie innego. Autentyzm artystycznej ekspresji art brut*, 5.06, S. Wilk,
 - IX Międzynarodowa Konferencja Szkoleniowo-Naukowa z cyklu *Psychiatria i sztuka pt. Dlaczego kolaż?*, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, referat: *Formalne i ideowe wykorzystanie kolażu w twórczości Adama Nidzgorskiego*, 16-17.11, S. Wilk,
 - Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Dziedzictwo kulturowe śląska*, Uniwersytet Opolski, Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa, referat: *Wokół tradycyjnych śląskich wartości na przykładzie wystawy stałej Galerii plastyki nieprofesjonalnej Muzeum Śląskiego w Katowicach*, 15.11, S. Wilk.

Dział Edukacji

1. Zakończenie projektu *Historia mówiona kopalni Katowice* - przeprowadzenie i opracowanie wywiadów z Janem Szlachtą i Jerzym Cypryńskim w ramach projektu, transkrypcja wywiadów. Wywiady w wersjach oryginalnych nagrań wideo oraz

tekstowych zostały przekazane do zasobów dokumentacyjnych Muzeum Śląskiego, są dostępne w czytelni Muzeum na potrzeby prac badawczych i dokumentacyjnych. Prowadzenie projektu - A. Dawidko.

2. Prace w ramach programu badawczego *Językowy obraz świata. Mniejszość językowo-kulturowa Głuchych na Śląsku*. Prowadzenie projektu - M. Justycki, D. Stanosz. Program poprzedzony interdyscyplinarnymi badaniami naukowymi, ma się zakończyć wystawą z towarzyszącym jej programem edukacyjnym. Celem projektu jest pozyskanie i opracowanie materiałów dotyczących kultury Głuchych na Śląsku oraz interdyscyplinarne ujęcie tematu tożsamości językowej Głuchych w kontekście lokalnym i globalnym. Trwałym efektem byłoby stworzenie w Muzeum Śląskim stałej bazy dostępu do informacji na temat kultury i sztuki Głuchych oraz opracowanie wytycznych do realizacji projektów włączających dotyczących mniejszości kulturowych.

Program obejmuje:

- badania terenowe dotyczące polskiego języka migowego jako przykładu niematerialnego dziedzictwa kultury oraz tożsamości osób głuchych na Śląsku - nagrania wideo wypowiedzi w polskim języku migowym, rejestracja wypowiedzi w polskim języku migowym w gwarze śląskiej itd.,
 - zbieranie pamiątek dotyczących historii Głuchych na Śląsku (fotografie, taśmy z nagraniami filmów do nauki PJM, pamiątki związane z aktywnością kulturalną, sportową, społeczną charakterystyczną dla mniejszości Głuchych).
3. Organizacja obchodów 90-lecia Muzeum Śląskiego:
 - *Muzeum Śląskie oczami dziecka*, konkurs na plakat dla dzieci organizowany w ramach obchodów 90-lecia Muzeum, koordynacja: M. Czernik-Czublun,
 - *Muzeum Młodych*, konkurs na muzea szkolne organizowany w ramach obchodów 90-lecia Muzeum, koordynacja: A. Picheń,
 - prace związane z projektem komiksu/filmu animowanego w ramach obchodów 90-lecia Muzeum, koordynacja: M. Iwanowska.
 4. Wykłady na konferencjach organizowanych w Muzeum Śląskim:
 - *Kongres Oświaty Katowice 2018*, 10.04, wspólne przedsięwzięcie Uniwersytetu Śląskiego (reprezentowanego przez Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego), Miasta Katowic oraz Muzeum Śląskiego. UNICEF Polska objął wydarzenie honorowym patronatem. Głównym celem Kongresu była wymiana poglądów, pomysłów i idei w gronie osób odpowiedzialnych za kształcenie dzieci i młodzieży, nauczycieli, psychologów i pedagogów, a także dyrektorów oraz wicedyrektorów szkół wszystkich szczebli.

W ramach Kongresu przygotowano warsztaty dla nauczycieli prowadzone przez pracowników Muzeum:

- analiza polskiego malarstwa współczesnego, warsztaty w *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*, prowadzenie M. Czernik-Czublun,
 - *ABC teatru i wariacje szekspirowskie*, warsztaty na wystawie *Laboratorium przestrzeni teatralnej*, prowadzenie M. Kędzierska,
 - *Literackie inspiracje*, warsztaty w przestrzenie edukacyjnej *Na tropie Tomka*, prowadzenie B. Grochowska,
 - *Dzieło sztuki interdyscyplinarnie, czyli jak opowiadać o świecie obrazami* - warsztaty w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* prowadzenie B. Grochowska,
 - seminarium *Sztuka łączenia*, 11.09, poświęcone tematyce komunikacji, edukacji włączającej, kulturze i sztuce Głuchych. Adresowane do praktyków z instytucji kultury, ośrodków szkolno-wychowawczych, szkół, fundacji realizujących programy edukacji włączającej, a także animatorów kultury, edukatorów, osób zainteresowanych tematem różnorodności kulturowej,
 - prelekcja *Rola muzeum i edukacji artystycznej w rozwoju dzieci oraz dorosłych osób niesłyszących*, D. Stanosz. Wystąpienie dotyczące współpracy ze szkołami w zakresie prowadzenia warsztatów artystycznych dla uczniów niesłyszących, M. Justycki.
5. Uczestnictwo w komisji konkursu *Witosa z bliska i z daleka - osiedle w dziecięcych oczach*. Osiedlowy konkurs plastyczny dla wszystkich zainteresowanych. Organizator: Miejskie Przedszkole nr 85 w Katowicach. Współpraca z ramienia Muzeum Śląskiego: M. Iwanowska.

Udział w szkoleniach:

1. Dwudniowa konferencja *Edukacja w nowych muzeach i instytucjach kultury. Oczekiwania, realia, perspektywy*, 18.06, Poznań, której celem była ogólna refleksja nad działaniami edukacyjnymi w instytucjach kultury oraz zapoznanie się z ofertą Bramy Poznania ICHOT.
2. *Szkoła interpretacji*, cykl szkoleń dla edukatorów i animatorów kultury, Muzeum Narodowe w Krakowie, 3 spotkania:
 - *Debata oksfordzka - jak ją wykorzystać w pracy edukacyjnej?*
 - *Komunikacja wizualna - jak ją wykorzystywać w pracy edukacyjnej?*
 - *Sztuka uliczna - jak ją wykorzystywać w pracy edukacyjnej?*
3. VI Spotkanie Forum Dziedzictwa Sztuki Inżynieryjnej *Edukacja w zakresie dziedzictwa technicznego - problemy i wyzwania*, Muzeum Techniki i Komunikacji - Zajezdnia Sztuki w Szczecinie.

4. Szkolenie internetowe *Kiedy czuję, że się edukuję. O animowaniu lokalnych społeczności*, 30.08.
5. *Think Tank: burza mózgow edukatorów*, warsztaty 9-10.07; 11.09, spotkanie/wymiana doświadczeń z zespołem edukatorów Muzeum Polin w Warszawie (podsumowanie spotkań w Muzeum Śląskim z 9-10 lipca).
6. Międzynarodowa Konferencja SIGN9 połączona z warsztatami. Organizator: Pracownia Lingwistyki Migowej UW, 22-25.08, Warszawa.
7. VIII Spotkanie Forum Dziedzictwa Sztuki Inżynieryjnej pt. *Miastotwórcza rola dziedzictwa sztuki inżynieryjnej - studium Zabrze*, 14-15.11.

Dział Fotografii

1. Zakończenie prac związanych z poszerzaniem pól opisowych fotografii w systemie MUSNET. Uporządkowanie katalogów DDM i DF, korekty danych i uzupełnienie opisów i wizerunków (poprawiono 870 kart, co stanowi cały zbiór obiektów przyjętych jako muzealia Działu Fotografii, pozyskanych po 15.03.2015, poszerzono także kategorię słów kluczowych).
2. Zakończenie popularyzacji projektu *Zwrotnica*, prowadzania, prelekcje, A. Grzelewska.
3. Zakończenie prac w ramach Roku Reformacji - prace nad modułem Edukacja do katalogu obiektów, A. Grzelewska.
4. Zakończenie pierwszego etapu porządkowania zawartości *Kolekcji Jerzego Lewczyńskiego*.
5. Pozyskanie nowych obiektów do *Kolekcji Jerzego Lewczyńskiego* (dokonano analizy wyboru 250 negatywów autorskich J. Lewczyńskiego i przedstawiono Komisji Zakupu i Darów Muzeum Śląskiego do zatwierdzenia jako dar), D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska.
6. Pozyskanie deklaracji współpracy merytorycznej kilku podmiotów w ramach projektu *Kolekcja Jerzego Lewczyńskiego*, D. Kowalik-Dura.
7. Opracowanie wydarzenia na tegoroczną edycję Industriady pt. *Kobiety kopalni* (wieczór autorski z Arkadiuszem Gołą), koordynacja - D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska.
8. Opracowanie projektu wpisującego się w Festiwal Industrii MŚ i 90-lecie Muzeum, opracowanie formatki - D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska; udział w projekcie *Niepodległa* - D. Szczech.
9. Opracowanie koncepcji prelekcji i krótkiej formy filmowej dotyczącej związków twórczych J. Lewczyńskiego i Z. Beksińskiego, D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska.

10. Opracowanie idei prezentacji zbioru fotografii Działu na stronę internetową i przygotowanie pierwszego pokazu prac Małgorzaty Apathy, opracowanie D. Kowalik-Dura, współpraca z A. Adamkiewicz.
11. Organizacja i koordynacja pleneru fotograficznego *Industrialnie - przestrzenie w obiektywie* we współpracy ze Stowarzyszeniem Góry Kultury, D. Szczech.
12. Opracowanie i zewidencjonowanie muzealiów przyjętych na Komisji Zakupów MŚ, D. Kowalik-Dura.
13. Udział w Międzynarodowym Sympozjum *Fotograf Humanista*, Szyb Luiza, Zabrze, 25.05, D. Kowalik-Dura.
14. Prace badawcze do wystawy o rodzinach żyjących na Górnym Śląsku w ramach projektu *Niepodległa*, D. Szczech.
15. Prace koncepcyjne nad seansem w fotoplastykonie towarzyszącym wystawie o śląskiej kulturze hip-hop, D. Szczech.
16. Kwerendy dla instytucji: Muzeum Historii Katowic, Muzeum w Zabrzu, TVP Katowice, D. Szczech.
17. Analiza i wybór 130 negatywów autorstwa Tadeusza Kluby przyjętych następnie do zbiorów MŚ, D. Szczech.
18. Kontynuacja prac związanych z poszerzaniem pól opisowych fotografii w systemie MUSNET, zespół.
19. Kontynuacja prac nad *Kolekcją Jerzego Lewczyńskiego* - analiza korespondencji, materiałów biograficznych, pozyskanie nowych materiałów, D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska.
20. Opracowanie projektu wystawy *Romantycy i eksperymentatorzy - w walce o nowoczesną fotografię*, D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska - prezentacja 8.10.
21. Realizacja projektu *Beksiński - Lewczyński. Dopelnienie konieczne* we współpracy z Galerią Miejską w Częstochowie, D. Kowalik-Dura, A. Grzelewska.
22. Realizacja wystawy Marii Jaremy *Zostaję w tym teatrze. Podoba mi się tu!* we współpracy z Ośrodkiem Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora *Cricoteka*, A. Grzelewska.
25. Rozpoczęcie prac nad projektem wystawy fotograficznej *Kobiety w przemyśle ciężkim*, opartej na materiale fotograficznym z wielu instytucji muzealnych i archiwalnych w Europie i na świecie. Otwarcie wystawy wrzesień 2019, M. Gąsior.
26. Kwerendy dla instytucji: Muzeum Historii Katowic, Galeria BWA, Muzeum w Raciborzu, Stowarzyszenia Miłośników Fotografii w Sosnowcu, D. Szczech, A. Grzelewska.
27. Opracowanie i udostępnienie na katalogu zewnętrznym Muzeum Śląskiego 185 fotografii dotyczących okresu powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku, M. Gąsior

28. Opracowanie i udostępnienie na katalogu zewnętrznym Muzeum Śląskiego 150 fotografii dotyczących II wojny światowej (kampanii wrześniowej i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie), M. Gąsior.
29. Kontynuacja prac badawczych do wystawy o rodzinach żyjących na Górnym Śląsku w ramach projektu *Niepodległa*, D. Szczech.
30. Kontynuacja prac koncepcyjnych nad seansem w fotoplastykonie towarzyszącym wystawie o śląskiej kulturze hip-hop, D. Szczech.
31. Prace koncepcyjne nad wystawą fotograficzną *Zamach na fotografię*. Lewczyński, Beksiński, Szlabs, A. Grzelewska, D. Kowalik-Dura.
32. Praca nad katalogiem do wystawy Marii Jaremy *Zostaję w tym teatrze. Podoba mi się tu!*, A. Grzelewska.

Dział Sztuki

1. Prace merytoryczne nad katalogiem wystawy *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, współpraca międzydziałowa: Dział Sztuki, Etnologii i Historii oraz Pracownia Konserwacji.
2. Prace koncepcyjne i organizacyjne do cykli spotkań autorskich:
 - *Akademia sztuki wideo*: spotkanie prof. R. Kluszczyńskiego i dr M. Kuźmicz z I. Gustowską, G. Zgrają i A. Baumgart, E. Partum, A. Konik oraz prezentacja wybranych prac wideo w *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*, J. Szeligowska-Farquhar,
 - *Akademia sztuki w przestrzeni publicznej*, m.in. panel dyskusyjny z udziałem B. Burzyńskiego, J. Kędziory, R. Kuśmirowskiego, B. Struzika, Ł. Galuska i R. Nakoniecznego, prowadzenie A. Holeczko-Kiehl.
3. Projekt *Artyści stąd* - wykłady na temat twórczości Waldemara Świerzego, Witolda Pałki i Hilarego Krzysztofiaka, J. Szeligowska-Farquhar, H. Olszewska-Jarema, Dział Edukacji.
4. Przygotowanie trzech miniwystaw z cyklu *Krajobraz w malarstwie polskim* wraz z prezentacjami multimedialnymi: *Krajobraz marynistyczny Sotera Jaxy-Malachowskiego*, *Krajobraz nastrojowy Józefa Chełmońskiego*, Bolesława Biegasa *Gdy sztuka spotyka się z polityką* z prelekcją Pana Piotra Sarzyńskiego w ramach wystawy - prezentowanych w przestrzeni *Galerii sztuki polskiej 1800-1945*, K. Jarmuł-Niemczyk.
5. Projekt *Muzeana* - udostępnianie online zdigitalizowanych obiektów malarstwa polskiego do 1945 roku wraz z metadanymi w ramach współpracy z Fundacją Niezła Sztuka, K. Jarmuł-Niemczyk, J. Mężyk - Pracownia Digitalizacji i Fotografii.

6. Współpraca z Fundacją im. M. Pinińskiej-Bereś i J. Beresia w zakresie posiadanych w kolekcji obiektów - ekspozycja i konserwacja, J. Szeligowska-Farquhar i Dział Konserwacji.
7. Artykuły opublikowane w „Gazecie Wyborczej” dotyczące projektu *Nasza Wieża Babel* - na temat wyjątkowych eksponatów ze zbiorów Muzeum Śląskiego, a także z rejonu Śląska, w ramach Roku Europejskiego Dziedzictwa Kultury, Dział Sztuki.
8. Przygotowanie tekstów:
 - na temat rzeźb do projektu *Czytanie obrazów* (prowadząca D. Stanosz), A. Holeczko-Kiehl,
 - promujących galerie stałe i wystawy czasowe Muzeum Śląskiego dla Działu Promocji: dotyczących malarstwa polskiego do 1945 r. i nowych nabytków, Dział Sztuki,
 - monografii: *Architektura kościoła ewangelicko-augsburskiego na Śląsku 1500-2000. Wiara - państwo - sztuka*, A. Holeczko-Kiehl,
 - teksty i spisy eksponatów do publikacji *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku* (moduły Religia i Kultura) - H. Olszewska-Jarema i korekta tekstów do bedekera (*Galeria śląskiej sztuki sakralnej, Galeria sztuki polskiej 1880-1945, Galeria sztuki polskiej po 1945 roku*) - H. Olszewska-Jarema, J. Szeligowska-Farquhar, K. Jarmuł-Niemczyk,
 - prace nad *Monografią kolekcji malarstwa do 1945* ze zbiorów Muzeum Śląskiego - opracowanie biogramów, korekta i aktualizacja not katalogowych, K. Jarmuł-Niemczyk.
9. Prace koncepcyjne i organizacyjne dotyczące wystawy Teresy Murak, współpraca merytoryczna z artystką: scenariusz i katalog ekspozycji J. Szeligowska-Farquhar, A. Holeczko-Kiehl.
10. Prace koncepcyjne, organizacyjne i realizacja zmian na stałych galeriach sztuki polskiej, J. Szeligowska-Farquhar, K. Jarmuł-Niemczyk oraz na *Galerii śląskiej sztuki sakralnej*, H. Olszewska-Jarema.
11. Projekt *Głusza* dotyczący promowania kultury osób głuchych, J. Szeligowska-Farquhar i Dział Edukacji.
12. Działalność edukacyjna - oprowadzania kuratorskie (*Galeria śląskiej sztuki sakralnej, Galeria sztuki polskiej 1880-1945, Galeria sztuki polskiej po 1945 roku*) - H. Olszewska-Jarema, J. Szeligowska-Farquhar, A. Holeczko-Kiehl.
13. Prace merytoryczne dotyczące audioprzewodników po galeriach stałych:
 - współpraca z firmą zewnętrzną przygotowującą projekt: opracowanie ścieżek zwiedzania, nagrania do wybranych obiektów, korekta scenariusza.

18. Udział czynny w debacie *Reformacja a sztuka współczesna*, Galeria Szara w Katowicach, J. Szeligowska-Farquhar.
19. Kwerendy, opinie dla m.in.:
 - Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Historii Katowic, Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Biura Wystaw Artystycznych w Katowicach, Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum w Sosnowcu.
20. Prace w jury Olimpiady Artystycznej - eliminacje okręgowe, K. Jarmuł-Niemczyk.
21. Współpraca z Akademią Sztuk Pięknych - organizacja prezentacji instalacji Tomasza Struka *Stan pamięci*, 14-30.09.
22. Projekt *Muzeana* - współpraca z Fundacją Niezła Sztuka (udostępnianie online zdigitalizowanych obiektów malarstwa polskiego do 1945 r. wraz z metadanymi).

Biblioteka

1. Publikacje poza miejscem pracy:
 - J. Długosz, Artykuł *Biblioteka Muzeum Śląskiego w Katowicach - współczesna biblioteka muzealna w nowoczesnej instytucji kultury* opublikowany [w:] *Multibibliotekarstwo: praca zbiorowa pod red. M. Wojciechowskiej*, Wydawnictwo SBP, Warszawa 2018, seria: Propozycje i Materiały 97.

Sesje, konferencje, seminaria zorganizowane na terenie Muzeum

1. Kongres Oświaty Katowice 2018 pod hasłem *Ponad przedmiotami*, 10.04. Wspólne przedsięwzięcie Uniwersytetu Śląskiego (reprezentowanego przez Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego), Miasta Katowic oraz Muzeum Śląskiego. UNICEF Polska objął wydarzenie honorowym patronatem. Ideą przewodnią była interdyscyplinarność. Prowadzący wykłady i warsztaty zaprezentowali wartości i korzyści nauczania ponad dyscyplinami - nawet w ramach standardowego programu nauczania.
2. Seminarium *Sztuka łączenia*, 11.09. Seminarium poświęcone tematyce komunikacji, edukacji włączającej, kultury i sztuki Głuchych. Adresowane do praktyków z instytucji kultury, ośrodków szkolno-wychowawczych, szkół, fundacji realizujących programy edukacji włączającej, a także animatorów kultury, edukatorów, osób zainteresowanych tematem różnorodności kulturowej.
3. I Międzynarodowa Konferencja *Zmysły w Projektowaniu Architektonicznym i Urbanistycznym*, 26-28.09. Konferencja współorganizowana przez Muzeum Śląskie, Politechnikę Śląską w Gliwicach, Uniwersytet Śląski w Katowicach i Regionalny Instytut

Kultury w Katowicach. Gościem specjalnym konferencji zaproszonym przez Muzeum był Peter Randall-Page.

4. Wykład o bibliotece muzealnej podczas wizyty studyjnej studentów II roku kierunku Informacja w instytucjach e-społeczeństwa Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 26.04.
5. Wykład o bibliotece muzealnej podczas wizyty studyjnej bibliotekarzy należących do kół Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich działających przy Bibliotece Śląskiej oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej w Katowicach, 12.06.
6. *Miejsca - nie miejsca? Muzea wobec zmian społecznych* - |doroczna konferencja Stowarzyszenia Muzealników Polskich, 7-9.03.2018. Konferencja zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Muzealników Polskich, Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów i Muzeum Miejskim w Żorach.
7. Konferencja naukowa *Industria. Konteksty nieoczywiste*, 10.10, przy współpracy z Uniwersytetem Śląskim. Opieka naukowa konferencji ze strony Uniwersytetu: dr hab. L. Krzyżanowski, dr hab. M. Skrzypek. Celem konferencji była próba odpowiedzi na pytanie o uniwersalność industrializacji rozpatrywanej jako fenomen społeczny.

Wykłady pracowników wygłoszone na konferencjach poza Muzeum Śląskim

1. K. Kościelny, konferencja *Fantastyczne tryumfy wyobraźni*, Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie, referat: *Świat równoległy Teofila Ociepki*, 22.04.
2. M. Łuków vel Broniszewska, konferencja *Poetyki pamięci*, Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Ośrodek Badawczy Facta Ficta w Krakowie, referat: *Te życiorysy są wszystkie moje. Twórczość autobiograficzna Marii Wnęk*, 18.03.
3. M. Łuków vel Broniszewska, konferencja *Artyst(k)a: obecność i tożsamość*, Katedra Antropologii Literatury i Badań Kulturowych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, referat: *Biografie (nie)autoryzowane. Lampart, Wiśnios, Wnęk, Gawłowa - artystki pogranicza sztuki ludowej*, 27.04.
4. M. Łuków vel Broniszewska, Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Śmiech i powaga w przestrzeni muzealnej*, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, referat: *Przypadek Radostawa P. Kilka refleksji o pracy muzealnika*, 22.11.
5. S. Wilk, konferencja *Polskie art brut 2018 r. - obecność, osobowość, odkrycia. II Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe*, Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, referat: *W podróży po świecie innego. Autentyzm artystycznej ekspresji art brut*, 5.06.

6. S. Wilk, IX Międzynarodowa Konferencja Szkoleniowo-Naukowa z cyklu *Psychiatria i sztuka* pt. *Dlaczego kolaż?*, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, referat: *Formalne i ideowe wykorzystanie kolażu w twórczości Adama Nidzorskiego*, 16-17.11.
7. S. Wilk, Ogólnopolska Konferencja naukowa *Dziedzictwo kulturowe śląska*, Uniwersytet Opolski, Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa, referat: *Wokół tradycyjnych śląskich wartości na przykładzie wystawy stałej Galerii plastyki nieprofesjonalnej Muzeum Śląskiego w Katowicach*, 15.11.
8. S. Wilk, wykład: *Życie na huśtawce* w ramach Art Naif Festiwalu i Święta Szlaku Zabytków Techniki Industriada, 9.06.
9. S. Ryś, wystąpienie na konferencji na Uniwersytecie Śląskim, referat: *Z płaszczyzny w przestrzeń. Dokumentacja spektaklu w procesie realizacji scenografii*, 19.04.
10. J. Niedoba, wystąpienia na konferencji na Uniwersytecie Śląskim, referat: *Zbiory muzeum jako forma dokumentacji teatralnej*, 19.04.
11. J. Soida, międzynarodowa konferencja *Keltové 2018* oraz *AFEAF 2018* (połączona), Praga, Czechy, poster *La Tène Culture Settlement in Samborowice (Upper Silesia)*, 9-11.05.
12. D. Keller, *Komunikacja kolejowa na Górnym Śląsku w latach 1918-1922 - stan badań i potrzeby badawcze* (dla IPN Katowice).
13. D. Keller, *Polish State Railways - a Socialist Colossus with Feet of Clay (1945-1989)?*, European Social Science History Conference w Belfaście, 4-7.04.
14. D. Keller, referat *Komunikacja u progu niepodległości - transport kolejowy, wodny i drogowy na ziemiach polskich w latach 1918-1922*, XIII Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą w Lubinie pt. *Spółeczno-gospodarczy bilans otwarcia polskiej niepodległości w 1918 r.*, 18-20.05.
15. D. Keller, referat *Zarys dziejów pieniądza na Śląsku*, konferencja *Pieniądz wczoraj, dziś, jutro na Śląsku i nie tylko*, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 23.05.
16. D. Keller, referat *Rewolucja komunikacyjna wieku XIX na terenie Górnego Śląska*, konferencja *Zabytki techniki, ich dzieje, trwanie i rewitalizacja*, Sosnowiec, 11.05.
17. D. Keller, referat *Kolejarze Polskich Kolei Państwowych - trudna droga do wspólnoty*, konferencja *Cud jedności*, Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, 14-16.11.
18. D. Keller, prelekcja *Zarys dziejów szkolnictwa średniego w Rybniku do 1922 r.* na obchodach 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 60. rocznicy nadania imienia Powstańców Śląskich Zespołowi Szkół Ogólnokształcących w Rybniku.

19. P. Parys, *Powstańcy a kwestia Volkslisty, przynależności do niemieckich organizacji i służby w wojsku niemieckim w czasie II wojny światowej*, konferencja *Losy powstańców śląskich po 1922 roku*, Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach, 19.10.
20. P. Parys, prezentacja wystawy *Niezapomniane* podczas zakończenia plebiscytu *(Nie)zwykłe kobiety - niezwykłe historie. Kobiety Śląska*, 17.11.
21. P. Parys, referat *Dziergowice i Kuźnia Raciborska na tle innych wsi powiatów kozielskiego i raciborskiego w okresie powstań śląskich i plebiscytu*, konferencja *Mieszkańcy górnośląskich wsi w obliczu zakończenia I wojny światowej i odzyskania niepodległości przez Polskę*, Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie, 14.06.
22. M. Czernik-Czublun, prowadzenie warsztatów dla nauczycieli pt. *Język sztuki. Analiza malarstwa XIX-wiecznego i współczesnego* podczas Festiwalu Edukacyjnego 2018 organizowanego przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli - WOM, Katowice, 28.04.
23. M. Justycki, prowadzenie wykładu o sztuce *Malarstwo polskie 1800-1945 w zbiorach Muzeum Śląskiego* podczas III Festiwalu Form Artystycznych przygotowanego przez Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Przystanek Łucka w Warszawie oraz prowadzenie warsztatów plastycznych podczas III Festiwalu Form Artystycznych dla Głuchych i Słabosłyszących, 18.03.
24. M. Czernik-Czublun, prelekcja *Piknik z bajtlem. Najmłodszy w muzeum* na konferencji *Muzealniaki, muzeum nie tylko dla dużych* dotyczącej obecności małych dzieci w muzeach, 27-29.09, Muzeum Pana Tadeusza, Wrocław.

V. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne. Programy edukacyjne organizowane przez Muzeum.

Zajęcia dla grup zorganizowanych

Dzieci i młodzież:

– lekcje i warsztaty dla szkół i przedszkoli - 985

– lekcje i warsztaty organizowane w szkołach - 3

Zajęcia obejmowały 34 tematy ze stałej oferty Muzeum Śląskiego.

– oprowadzania grup szkolnych *Szkolna rajza po muzeum* - 40

Ferie zimowe w Muzeum

– warsztaty plastyczne *Plakatuujemy muzeum* - 5

– warsztaty twórcze na wystawie *Zwrotnica. Początki awangardy na Górnym Śląsku* - 3

Wakacje w Muzeum

– warsztaty letnie *Muzealna wycieczka* - 42

– warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej *Tajemnice pszczelego ula* - 15

Razem 1093 zajęcia dla grup szkolnych

Liczba uczestników zajęć dla grup: 15 231

Dorośli:

– oprowadzania *Byzuch u Ferdynanda* (oprowadzania po terenie dawnej kopalni Katowice - wcześniej Ferdynand) - 208

– oprowadzania *Rajza po muzeum* - 57

– oprowadzanie specjalistyczne (audiodeskrypcja) - 6

– zajęcia dla nauczycieli z zakresu edukacji regionalnej - 1

– zajęcia dla studentów - 7

– zajęcia dla seniorów - 3

Liczba uczestników zajęć dla grup zorganizowanych: około 3280

Analogiczny, poprzedni okres sprawozdawczy:

Zajęcia dla grup zorganizowanych:

– lekcje i warsztaty - 741

– *Ferie z rzeźbą*. Warsztaty na wystawie *Piękno monumentalne. Stanisław Popławski* - 10

– Lato w Muzeum Śląskim:

• warsztaty *Portret, autoportret, odbicie* - 38

• aktywne zwiedzanie przestrzeni edukacyjnej *Na tropie Tomka* - 24

Razem: 813

- zajęcia dla studentów - 4
 - *Byzuch u Ferdynanda*. Orowadzania po terenie dawnej kopalni Katowice (wcześniej Ferdynand), historia Muzeum Śląskiego i miejsca, w którym się obecnie znajduje
- Liczba uczestników zajęć dla grup zorganizowanych: 14 253. Zajęcia obejmowały 34 tematy ze stałej oferty Muzeum Śląskiego.

Warsztaty dla dzieci i rodzin

1. *Przylądek poszukiwaczy przygód* (75 uczestników)
 - *Co się kryje w gąszczu syberyjskiej tajgi?* Prowadzenie: A. Dawidko, 13.01.
 - *W obozie Apaczów*. Prowadzenie: A. Dawidko, 10.03.
 - *Afrykańskie dziedzictwo*. Prowadzenie: A. Picheń, 14.04.
2. *Bajtle godajom w muzeum* (145 uczestników)
 - *Śląsk jak malowany*. Prowadzenie: G. Chudy, 20.01.
 - *Ślonskie bojki i straszki*. Prowadzenie: G. Chudy, 18.02.
 - *Ślonskie bojki*. Prowadzenie: G. Chudy, 21.04.
 - *Zabawy na placu*. Prowadzenie: G. Chudy, 12.05.
3. *Muzeum z każdej strony*. Warsztaty dla rodzin z dziećmi w wieku 6-10 lat (90 uczestników)
 - *Średniowieczne obrazy*. Prowadzenie: M. Czernik-Czublun, 27.01.
 - *Czytać czy nie?* Prowadzenie: M. Iwanowska, 28.01.
 - *Martwa natura, co to takiego?* Prowadzenie: M. Czernik-Czublun, 24.03.
 - *Obrazy na szkle*. Prowadzenie: M. Iwanowska, 28.04.
4. *Muzeum dla malucha*. Sobotnie warsztaty dla dzieci w wieku 4-6 lat z opiekunami (120 uczestników)
 - *Jakuci*. Warsztaty na wystawie *Na tropie Tomka*. Prowadzenie: B. Grochowska, 3.02.
 - *Apacze*. Warsztaty na wystawie *Na tropie Tomka*. Prowadzenie: B. Grochowska, 3.03.
 - *Bajkowy świat lalek*. Warsztaty na wystawie *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*. Prowadzenie: B. Grochowska, 7.04.
 - *Modnie, niewygodnie*. Warsztaty w przestrzeni wystaw stałych. Prowadzenie: B. Grochowska, 5.05.
 - Warsztaty towarzyszące wystawie *Męska rzecz*. Prowadzenie: B. Grochowska, 13.10.
 - Warsztaty towarzyszące wystawie w ramach *Triennale Grafiki Polskiej*. Prowadzenie: Beata Grochowska, 10.11.
5. Rodzinne warsztaty na wystawie czasowej *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*. Prowadzenie: A. Sady, 31.01 (40 uczestników).

6. Warsztaty z Philipem Paquetem, rysownikiem komiksów i autorem instalacji *The Muse* (prezentowanej na budynku łaźni Gwarek), w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4 w Katowicach-Bogucicach, 25-26.04.
7. *Tropy i ślady*. Warsztaty integracyjne połączone ze zwiedzaniem przestrzeni *Na tropie Tomka* (w tym dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i autyzmem). Prowadzenie: D. Stanosz, 16.05 (2 warsztaty).
8. *Ślady*. Warsztaty performatywne dla rodzin (w tym dla dzieci niesłyszących). Prowadzenie: D. Stanosz, 16.05 (2 warsztaty).
9. *Szумы, zlepy, ciągi*. Warsztaty dla rodzin z dziećmi od 4. roku życia w przestrzeni instalacji Mirosława Bałki „[(.;:?!-...)]”. Prowadzenie: D. Stanosz, 14.07.
10. *Tajemnice pszczelego ula*. Warsztaty rodzinne dla dzieci w wieku od 5 lat z opiekunami. Prowadzenie: Łukasz Przybył
 - *Letnie warsztaty ekologiczne dla rodzin*, 16 spotkań - 8, 12, 18, 25, 26, 29.07, 23.09.
 - *Pszczoty inspirują*, 18.11.
 - *Pszczoty inspirują. Odlewanie świec adwentowych*, 2.12.
11. *Muzealna wycieczka*. Wycieczka po *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* zakończona tworzeniem wakacyjnego pejzażu, 9, 23.08 (2 warsztaty).
12. *Letni plener malarski*. Warsztaty rodzinne realizowane na terenie Muzeum Śląskiego. Prowadzenie: M. Iwanowska, 4.08.
13. *Głusza 2020*. Warsztaty z Głuchymi. Prowadzenie: D. Stanosz, M. Justycki, 18.07.
14. *Śląska bajarka*. Seria zajęć regionalnych przeznaczonych dla rodzin. Prowadzenie: D. Kierpiec-Kontny
 - *Ślązok do tańca i do różańca*, 6.10
 - *Naszo spizareczka*, 10.11
 - *Niech żyje nam - górniczy stan!*, 1.12
14. *Młoda pracownia*. Cykl spotkań adresowany do dzieci starszych, które lubią rysować, malować, chcą doskonalić swoje umiejętności plastyczne. Prowadzenie: M. Czernik-Czublun
 - *Rysunek, martwa natura*, 20.10
 - *Malarstwo - martwa natura*, 17.11.
15. *Którędy do sztuki*. Warsztaty dla rodzin z dziećmi ze spektrum autyzmu, prowadzenie: D. Stanosz
 - *W stronę obrazu - sztuki wizualne*, 28.10.
 - *W głąb rzeźby*, 25.11.

Dla dzieci i rodzin, wydarzenia jednorazowe:

1. *Edzio. Przyjęcie w blasku księżyca*
Warsztaty prowadzone autorską metodą aktywnego czytania, 7.10. Prowadzenie: A. Pyzik.
2. *Artystyczny spacer 5*
Oprowadzanie po wystawie grafiki w ramach *Triennale Grafiki Polskiej*. Warsztaty rodzinne dla dzieci z opiekunami w ramach Akademii Młodego Wieku prowadzonej przez ASP w Katowicach. 6.11
 - warsztaty dla dzieci w wieku 6-9 lat z opiekunami,
 - warsztaty dla dzieci w wieku 10-12 lat z opiekunami,
 - warsztaty dla młodzieży w wieku 13-16 lat z opiekunami.
3. *Zaczarowane przygody na pięciu kontynentach*. Animowane, aktorskie oprowadzania po wystawie *Na tropie Tomka* w terminach: 11, 18, 25.11 (4 oprowadzania). Wykonawcy: Lufcik na Korbkę (120 uczestników).
4. *Stała pod śniegiem panna zielona...* - warsztaty bożonarodzeniowe dla rodzin z dziećmi w wieku 6-10 lat, 22.12. Prowadzenie: A. Picheń-Kowalska.

Spotkania cykliczne dla dorosłych i młodzieży

1. Cykl wykładów *Sztuka świata* (74 uczestników)
 - *Najważniejsze kultury indiańskie Ameryki Środkowej*. Prowadzenie: dr K. Pasik, 20.01.
 - *Akulturacyjność, postkolonializm i sztuka oporu w Afryce Południowej*. Prowadzenie: prof. dr hab. A. Pawłowska, 17.03.
 - *Tradycyjna kultura w twórczości japońskich i chińskich artystek*. Prowadzenie: dr M. Furmanik-Kowalska, 14.04.
 - *Współczesna sztuka afrykańska - tradycja i tożsamość*. Prowadzenie: A. Kluczevska-Wójcik, 12.05.
2. *W pracowni z mistrzem. Warsztaty plastyczne dla dorosłych i młodzieży* (45 uczestników)
 - *Akwarela - Grzegorz Chudy*, 10.01.
 - *Malarstwo na szkle - Marek Idziaszek*, 14.02, 14.03.
3. *Kopia mistrza*. Warsztaty plastyczne dla dorosłych i młodzieży. Cykl comiesięcznych warsztatów malarskich. Prowadzenie: M. Iwanowska (5 spotkań).
4. *Artyści stąd*. Cykl wykładów o niezwykłych twórcach związanych ze Śląskiem połączony z prezentacją dzieł ze zbiorów Muzeum Śląskiego. Wykłady tłumaczone na polski język migowy (43 uczestników)
 - *Waldemar Świerzy*. Prowadzenie: H. Olszewska-Jarema, 17.01.
 - *Witold Pałka*. Prowadzenie: J. Szeligowska-Farquhar, 21.03.

- *Hilary Krzysztofiak*. Prowadzenie: J. Szeligowska-Farquhar, 18.04.
5. *Egzotyczne imaginarium. Obrazy obcych w kulturze popularnej* (85 uczestników)
 - *Indianie Ameryki Północnej. Winnetou i echa kolonializmu*. Prowadzenie: dr A. Pisarek, 18.01.
 - *Aborygeni: Uluru, bunyip i bumerangi*. Prowadzenie: dr A. Pisarek, 15.03.
 - *Ludy Orientu: Baśnie 1001 nocy*. Prowadzenie: dr A. Pisarek, 19.04.
 6. *Akademia sztuki wideo* - kontynuacja w nowej, zmodyfikowanej formule spotkań *Akademii wideo-artu* (50 uczestników).
 - Spotkanie z Izabellą Gustowską. Prowadzenie: dr M. Kuźmicz, 15.02.
 - Spotkanie z Grzegorzem Zgrają. Prowadzenie: dr M. Kuźmicz, 26.04.
 - Spotkanie z Anną Baumgart. Prowadzenie: prof. R. Kluszczyński, 14.06.
 - Spotkanie z Ewą Partum. Prowadzenie: M. Kuźmicz, 9.08.
 - Spotkanie z Anną Konik. Prowadzenie: prof. R. Kluszczyński, 11.10.
 - Archeologia sądowa. Wykład dr. P. Konczewskiego, 1.02.
 - Spotkania z archeologią: *W krainie czerwonych skał, czyli Petra i inne skarby południowej Jordanii*. Prowadzenie: dr P. Kołodziejczyk (Instytut Archeologii UJ), 12.04.
 - *Zaginione miasta w Polsce*. Prowadzenie: P. Woroniecki (UW), 21.06.
 7. *Sztuka czytania* - cykl spotkań autorskich w Bibliotece Muzeum Śląskiego w Katowicach. Autor cyklu - J. Długosz.
 - Promocja katalogu *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku* wydanego przez Muzeum Śląskie w Katowicach oraz publikacji *Zdzisław Stanek. Katalog zbiorów* wydanej przez Muzeum Historii Katowic, 27.03.
 - Spotkanie poświęcone publikacji *Nie jestem już psem*, 26.06.
 8. *Akademia sztuki performansu* (40 uczestników)
 - *Jerzy Bereś. O życiu i sztuce*. Prowadzenie: dr J. Hanusek, 24.03.
 - *Teatr Laboratorium*. Prowadzenie: prof. D. Kosiński, 17.05.
 - Spotkanie z prof. R. Demarco, 17.07.
 - *Tadeusz Kantor*. Prowadzenie: prof. K. Pleśniarowicz, 20.09.
 9. *Akademia sztuki w przestrzeni publicznej* (25 uczestników)
 - *Przestrzeń jako kreacja artystyczna, znak tożsamości*. Prowadzenie: A. Holeczko-Kiehl, 6.04.
 - *Rzeźba*. Goście: J. Kędziora, R. Kuśmirowski. Prowadzenie: B. Struzik, 15.05, 25.05.
 10. *Świat ciszy. Sztuka artystów Głuchych* (30 uczestników). Wykłady prowadzone w polskim języku migowym z tłumaczeniem na język foniczny. Prowadzenie: M. Justycki, 27.03.

11. *Sztuka rozumienia sztuki* - oprowadzanie po *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku* (20 uczestników). W ramach projektu *Sztuka rozumienia sztuki* we współpracy z Teatrem Śląskim promocja specjalna dla osób, które posiadały bilet ze spektaklu *Sztuka* (35 uczestników):
 - prowadzenie: M. Iwanowska, 30.05
 - prowadzenie: M. Czernik-Czublun, 27.06.
12. Orowadzania tematyczne dla osadzonych w ramach współpracy z Aresztem Śledczym w Katowicach (6 spotkań). Prowadzenie: J. Pietroczyk, B. Grochowska, M. Iwanowska.
13. *Kino Kuźnia*:
 - 14.07 *Samotny mężczyzna* (reż. Tom Ford, 2009)
 - 28.07 *Jabłko Adama* (reż. Anders Thomas Jensen, 2005)
 - 11.08 *W imię...* (reż. Małgorzata Szumowska, 2013)
 - 25.08 *Pan od muzyki* (reż. Christophe Barratier, 2004)
14. *Letni plener malarski*. Warsztaty dla dorosłych realizowane na terenie Muzeum Śląskiego. Prowadzenie: M. Iwanowska, 28.07.
15. *Tajemnice pszczelego ula* - warsztaty ekologiczne, 23.09 (22 uczestników)
16. Cykl oprowadzań po stałych ekspozycjach Muzeum Śląskiego:
 - 18.09, 23.10, 22.12 - *Galeria śląskiej sztuki sakralnej*
 - 25.09 - *Galeria plastyki nieprofesjonalnej*
 - 2.10 - *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*
 - 17.11 - *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów* - oprowadzanie tematyczne: *Komunikacja i komunikowanie się na Górnym Śląsku*
 - 9.10; 30.10 - *Galeria sztuki polskiej po 1945 roku*
 - 16.10; 8.11 - *Galeria sztuki polskiej 1880-1945*

Dla seniorów:

1. *Teatr konesera*.
Fredro. Mistrz polskiej komedii. Projekcja spektaklu *Zemsta*, reż. Jan Świdorski (30 uczestników).
2. Muzealny Uniwersytet Seniora. Nowy cykl spotkań przeznaczony dla seniorów:
 - 16.10. *Teatr konesera*
Molier. Prowadzenie: M. Kędzierska.
 - 17.10. *Muzeum konesera*
Spacer zapoznawczy po terenie Muzeum. Prowadzenie: A. Picheń.
 - 13.11. *Teatr konesera*
Molier Świętoszek. Prowadzenie: M. Kędzierska.

- 21, 29.11. *Muzeum konesera*
Muzeum od kuchni. Kto pracuje i czym się zajmuje w pracowni konserwatorskiej?
Prowadzenie: A. Picheń.
- 18.12. *Teatr konesera*
Molier *Skąpiec*. Prowadzenie: M. Kędzierska.
- 18.12. *Muzeum konesera*
Święta Barbara, czy na pewno taka święta? Prowadzenie: A. Picheń.

Wydarzenia towarzyszące wystawom czasowym

1. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*:

- Panel dyskusyjny *Pokłosie reformacji. Popkulturowe rewizje historii*, 16.01.
- *Maestro Karol Stryja*. Spotkanie z prof. Mirosławem Jackiem Błaszczkiem, dyrektorem Filharmonii Śląskiej, 23.01.
- Oprowadzanie kuratorskie - A. Holeczko-Kiehl, 27.01.
- *Praca z nadzieją na...* - projekt rezydencji artystycznych realizowany przez Galerię Szarą w marcu tego roku w partnerstwie z Muzeum Śląskim w Katowicach (Katowice, ul. Misjonarzy Oblatów 4). Punktem wyjścia projektu była wystawa *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*.
- Spotkanie z Piotrem Bosackim, artystą sztuk audiowizualnych, wykładowcą poznańskiego Uniwersytetu Artystycznego, rezydentem w ramach programu. Galeria Szara, 11.03.
- Spotkanie z Anną Orłowską, artystką sztuk wizualnych, absolwentką łódzkiej filmówki oraz Instytutu Twórczej Fotografii w Opawie, rezydentką programu. Galeria Szara, 17.03.
- *Sztuka współczesna a dziedzictwo Reformacji*.
Debata w Muzeum Śląskim. Punktem wyjścia debaty do były wystawy *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku* oraz *Praca z nadzieją na...* zrealizowana w partnerstwie z Muzeum Śląskim w Katowicach. Prowadzenie: dr A. Pisarek, 7.04.
- *Czym skorupka za młodu...* Warsztaty rodzinne, Galeria Szara, 15.04.
- Oprowadzania po wystawie *Praca z nadzieją na...* Prowadzenie: J. Rzepka-Dziedzic, 16, 20.04.
- Koncert - *Muzyka protestanckiego Cieszyna*, Julita Mirosławska & Concerto Polacco.

2. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Zaczęło się od ziarna. Historia roślin uprawnych*:

- Orowadzania kuratorskie po wystawie - A. Sady (5 spotkań).
 - Zajęcia dla szkół ponadpodstawowych na wystawie. Prowadzenie: A. Sady (5 lekcji muzealnych).
 - Warsztaty poza siedzibą Muzeum Śląskiego związane z wystawą *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*, A. Sady - prelekcja w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Raciborzu, 7.03.
 - 2 warsztaty dla rodzin (w ramach ferii zimowych). Prowadzenie: A. Sady.
 - Lekcje muzealne dla szkół podstawowych (18 lekcji).
 - 1 wizyta studyjna (muzealnicy z Wodzisławia Śląskiego). Prowadzenie: A. Sady.
 - Łącznie w trakcie trwania wystawy przeprowadzono 90 lekcji i warsztatów dla grup szkolnych.
- 3. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku*:**
- *Bazgroty i linie*. Prelekcja dla dorosłych połączona z równoległymi warsztatami rysunkowymi dla dzieci. Prowadzenie: dr P. Stawiarska, A. Kołodziej-Adamczuk, 30.01.
 - *Fotografia abstrakcyjna*. Warsztaty fotograficzne prowadzone w polskim języku migowym z tłumaczeniem na język foniczny. Prowadzenie: K. Hołda, 9.01.
 - *Organiczność rysunku na przykładach dzieł P. Picassa, W. Strzemińskiego i J. Szajny* - wykład. Prowadzenie: A. Kołodziej-Adamczuk, 6.03.
 - *Teoria widzenia, warsztaty*. Prowadzenie: D. Stanosz, tłumaczenie na polski język migowy: I. Piecha, 13.03.
 - *Szlakiem katowickiej neoawangardy*. Spacer edukacyjny. Prowadzenie: dr hab. I. Kozina, 24.03.
- 4. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Mirostawa Bałki [(.;:?!-...)]*:**
- Orowadzanie kuratorskie po wystawie - A. Rottenberg, 25.01.
 - Warsztaty fotograficzne prowadzone w polskim języku migowym z tłumaczeniem na polski język foniczny. Prowadzenie: K. Hołda, 17.04.
 - *Znaki*. Warsztaty integracyjne z elementami audiodeskryptywnymi. Prowadzenie: D. Stanosz, 24.04, 15, 22.05.
 - *No właśnie co*. Warsztaty w przestrzeni Muzeum Śląskiego oraz instalacji Mirostawa Bałki. Prowadzenie: D. Stanosz, 28.08.
- 5. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*:**
- Orowadzanie kuratorskie. Prowadzenie: S. Ryś, 22.03.

6. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*:

- Spektakl Centrali Szapocznikow. *Stan nieważkości / No Gravity* w reż. Barbary Wysockiej poświęcony życiu wybitnej rzeźbiarki. Spektakle w dniach: 28, 29 i 30.06.
- Orowadzanie po wystawie z audiodeskrypcją, 25.07.
- Orowadzanie kuratorskie: A. Rottenberg, 29.08.
- SKALA, warsztaty rodzinne międzypokoleniowe, 1.09, przestrzeń wystaw czasowych. W czasie rodzinnego spotkanie warsztatowego przyglądano się tematowi zmieniającego się wraz z wiekiem ciała. Rośniemy - najpierw szybko, później już wcale. A czy malejemy? Podjęto też próbę spojrzenia na dojrzewanie jak na wciąż trwający w naszym życiu proces. Prowadzenie: M. Kreis i N. Romaszkan.
- Spotkanie z Małgorzatą Wiktoro, kuratorką Muzeum Sztuki w Łodzi - analiza twórczości Aliny Szapocznikow w kontekście przemian kobiecego ciała, 4.09.
- *Niebieskie formy ciała* - warsztaty taneczno-ruchowe, 15-16.09. Warsztaty polegały na ruchowej interpretacji wybranych prac Wróblewskiego znajdujących się na wystawie *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*. Zakończeniem warsztatów był performans w wykonaniu prowadzących: J. Margosiaka i G. Łabudy.
- Orowadzanie po wystawie w polskim języku migowym. Prowadzenie: M. Justycki, 15.09.
- Spotkanie z Martą Dziewańską, kuratorką oraz kierownikiem działu badań Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Wykład poświęcony twórczości Andrzeja Wróblewskiego, 18.09.
- Performatywne czytanie listów Aliny Szapocznikow: *Alina Szapocznikow, Ryszard Stanisławski, Kroją mi się piękne sprawy. Listy 1948-1971*, 22.09. Listy czytali aktorzy Teatru Śląskiego: A. Chechelska i P. M. Janiszewski.

7. Retrospektywa Andrzeja Wajdy

Pokazy filmów Andrzeja Wajdy zorganizowane w ramach współpracy Muzeum Śląskiego i kina Kosmos. Każdy seans był opatrzony słowem wstępu w formie prelekcji prowadzonej przez Mariusza Ciszewskiego, animatora i koordynatora działań edukacyjnych kina Kosmos.

- *Pokolenie* (1954), Studio Filmowe Kadr
- *Samson* (1961), Studio Filmowe Kadr
- *Wszystko na sprzedaż* (1968), Studio Filmowe Zebra
- *Krajobraz po bitwie* (1970), Studio Filmowe Zebra

8. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Męska rzecz*

- oprowadzania kuratorskie. Prowadzenie: K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul, 4, 23.08; 15, 27.09; 20, 25.10,
- *Męskie wybryki w historycznych źródłach XIX i XX wieku*. Wykład. Prowadzenie: dr M. Kaganiec, 30.08,
- *Panowie kameralnie*. Koncert Kwartetu Śląskiego. W repertuarze utwory Ludwiga van Beethovena, Dymitra Szostakowicza, Grzegorza Ciechowskiego. 7.09,
- Panel dyskusyjny inspirowany tematyką wystawy. Goście: dr hab. T. Kaliściak, dr M. Duda, dr A. Kłonkowska, J. Koeke, M. Pyziak. Prowadzenie: dr A. Chromik, 19.09,
- oprowadzania kuratorskie. Prowadzenie: K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul, 22, 25.10,
- weekend w przestrzeni wystawy *Męska rzecz*, 20-21.10. Prezentacja projektów wybranych w ramach przeprowadzonej we wrześniu akcji pop-up - wypowiedzi artystycznych wchodzących w krytyczny dialog z wystawą lub stanowiących jej dopełnienie:
Pan Domu, czyli Man in Action Iwony Demko, *Sprawy męskie* Bartka Jarmolińskiego, *CROSS x TOYS* Domki Spytek, *Męska rzecz. Mężczyzna i rzecz. Rzecz męczyzny* tandemu Dominika Hoppe i Tomasz Seidler oraz projekt *Kostium Tary - najstarszej drag queen w województwie śląskim* Kolektywu Śląsk święty, Śląsk przegięty,
- spotkanie *Powrót dandysa. Warsztaty męskiej elegancji*. T. Godziek z katowickiej firmy Poszetka opowiadał o tradycjach solidnego krawiectwa na miarę oraz o obecnych trendach w modzie,
- spotkanie z barberami - dotyczące przedstawienia rysu histograficznego dotyczącego historii stylów i trendów zarostu męskiego na przestrzeni dekad. Prowadzenie: D.K. Sojka oraz M. Pakuła, 21.10,
- koncert zespołu HAŃBA! 27.10 - finisaż wystawy,
- *Od górnika do architekta* - panel dyskusyjny (Targi Książki w Katowicach) - wokół wystawy *Męska rzecz* i premiery *Dracha* Twardocha w Teatrze Śląskim - K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul, R. Talarczyk, dyrektor i M. Markiewicz, rzecznik Teatru Wyspiańskiego w Katowicach, 14.10,
- Spotkanie Zespołu Etnografów - wokół wystawy *Męska rzecz* - organizacja: K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul, 22.10,
- *Męskie rzeczy i urzeczowienie męskości*, idea: A. Chromik. Muzeum Śląskie zaprosiło artystki i artystów do współtworzenia tymczasowej krótkotrwałej ekspozycji w przestrzeni wystawy *Męska rzecz*, które w sposób artystyczny wchodziły w krytyczny dialog z wystawą i były odpowiedzią na jej treść i narrację. Wybrane prace były prezentowane na wystawie w dniach 20-21 października 2018 r.

9. Wydarzenie towarzyszące wystawie *Reminiscencje Józefa Szajny*
 - Panel dyskusyjny towarzyszący prezentacji instalacji Józefa Szajny, 23.10.
10. Wydarzenie towarzyszące wystawie *Bolesław Biegas. Gdy sztuka spotyka się z polityką*
 - Skandale w sztuce. Wykład. Prowadzenie: P. Sarzyński, 17.10.
11. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Po kolędzie... Szopki ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach*
 - *Stała pod śniegiem panna zielona...* - warsztaty bożonarodzeniowe dla rodzin z dziećmi w wieku 6-10 lat. Prowadzenie: A. Picheń-Kowalska, 22.12.
 - *Wokół zimowych świąt. Katolicyzm.* Oprowadzanie tematyczne *Legendy z apokryfów.* Prowadzenie: B. Grochowska, 28.12.
 - *Wokół zimowych świąt. Judaizm.* Wykład towarzyszący wystawie. Prowadzenie: dr Z. Kusztal, 29.12.
12. Wydarzenia towarzyszące instalacji *Porozmawiajmy o śmieciach*
 - projekcja filmu *Śmietnisko*. Wydarzenie towarzyszące instalacji *Porozmawiajmy o śmieciach*, 11.12.
Śmietnisko (2010, reż. Lucy Walker) - największe wysypisko śmieci na świecie i największy brazylijski artysta. Vik Muniz w Rio de Janeiro realizuje swój kolejny projekt. Przekonuje szperających w śmieciach zbieraczy plastiku, szkła czy gumy, żeby mu zaufali, dali mu się poznać, sfotografować i pomogli stworzyć z odpadów imponujące obrazy nawiązujące do kanonu malarstwa. Bohaterowie dokumentu nie proszą o litość. Chcą, żebyśmy docenili trudną pracę na wysypisku i zobaczyli, jak ich życie na chwilę zmienia się dzięki Vikowi.

Wydarzenia jednorazowe

1. *Motyw kobiety.* Tematyczne oprowadzanie po galeriach sztuki polskiej z okazji Dnia Kobiet (3 tury oprowadzania, w tym trasa dla seniorów). Prowadzenie: J. Piechoczek, 8.03 (70 uczestników).
2. Wykład *Barwy wolności. Głos teatru w sprawie polskiej*, cz. I. Prowadzenie: M. Kędzierska, 24.01 (5 uczestników). Wydarzenie w ramach projektu *Niepodległa 2017-2022*.
3. *Before JazzArt Festival:* Tomasz Dąbrowski AD HOC Strings.
 Koncertowa zapowiedź najważniejszego wiosennego festiwalu muzycznego w Katowicach - JazzArt Festivalu, którym Katowice celebrować od 6 lat Międzynarodowy

Dzień Jazzu UNESCO wyznaczony na 30 kwietnia. Organizatorzy: Muzeum Śląskie i Katowice Miasto Ogrodów.

4. *Dzień Wolnej Sztuki*, 21.04:

- Spacer po wystawach stałych dla osób Głuchych i słabostyszających: *Galeria sztuki polskiej 1800-1945*, *Galeria sztuki polskiej po 1945 roku*, *Galeria śląskiej sztuki sakralnej*, *Laboratorium przestrzeni teatralnych* oraz *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*. Prowadzenie: M. Justycki.
- *Jedna wystawa - jedno dzieło - wiele opinii*. Łącznikiem pomiędzy omawianymi pracami była moda, jej przemiany i znaczenie w sztuce. Prowadzenie: M. Iwanowska. Omówiono prace:
 - *Maria z Dzieciątkiem w otoczeniu świętych Dziewic Wspomożycielek*,
 - Barbara Ptak, kostium do serialu *Królowa Bona*,
 - *Śląska rodzina arystokratów w kostiumach z XVIII w.*, aranżacja multimedialna,
 - Ksawery Kaniewski, *Portret pani Tabęckiej*,
 - Edward Wittig, *Portret panny Gordowskiej*,
 - Zbylut Grzywacz, *Tęcza. Na bruku*.

5. *Filozofowie i problem wolności*. Wykład, 24.04.

Gość: prof. Mark Clark (The University of Virginia's College at Wise). Prowadzenie: dr J. Kurek.

6. Katowice JazzArt Festival organizowany przez instytucję Katowice Miasto Ogrodów we współpracy z Muzeum Śląskim.
7. Koncert BNNT i Matsa Gustafssona w Muzeum Śląskim w ramach 7. edycji Katowice JazzArt Festival, 30.04.
8. *Twój Vincent*, reż. Dorota Kobiela, Hugh Welchman. Projekcja filmu, 8.05 (350 uczestników).
9. *Architektura Muzeum Śląskiego*. Warsztaty fotograficzne w polskim języku migowym z tłumaczeniem na język foniczny. Prowadzenie: K. Hołda, 5.06.
10. Koncertowe warsztaty dla młodzieży z MIUOSH-em w ramach projektu *Śląskie dla młodych* (spotkanie inauguracyjne cyklu), 28.05.
11. Koncert zespołu *Canzoniere Grecanico Salentino* w ramach zakończenia wakacji z Festiwalem Muzyki Świata Ogrody Dźwięku, 31.08.
12. *Panowie kameralnie*. Koncert kwartetu smyczkowego, 7.09.
13. Panel dyskusyjny *Kombatanci, powstańcy, uchodźcy. Wokół I powstania śląskiego*, 18.08 (D. Keller, P. Parys, S. Rosenbaum, R. Kaczmarek, M. Jarząbek) oraz prezentacja rekonstruktorów powstańczych, 18-19.08.

14. Spotkanie z Dariuszem Kortko i Marcinem Pietraszewskim, dziennikarzami, autorami książki *Cena nieważkości. Kulisy lotu Polaka w kosmos*. Organizator: „Gazeta Wyborcza” i Wydawnictwo Agora, Muzeum Śląskie, 20.09.
15. Spotkanie na temat historii i współczesnych dokonań śląskiego himalaizmu, 4.10.
Po panelu dyskusyjnym himalaistom zostały wręczone Odznaki Honorowe za Zasługi dla Województwa Śląskiego. Prowadzenie: B. Andrzejewski; goście: K. Wielicki, J. Botor, A. Małek, M. Chmielarski.
16. *Motyw śmierci i przemijania w sztuce*, 2.11.
Oprowadzania tematyczne w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* i w *Galerii sztuki polskiej po roku 1945* - dwie tury. Prowadzenie: Agata Stronciwilk
17. *Barwy wolności. Głos teatru w sprawie polskiej*, cz. III. Wykład poświęcony twórczości teatralnej Stanisława Wyspiańskiego, Prowadzenie: Magdalena Kędzierska, 21.11.
18. *Kino w stolarni 2018*:
 - *elektrONarracje. Student z Pragi*, reż. S. Rye, P. Wegener, Niemcy, 1919, 85 min.Muzyka elektroniczna na żywo - Michał Paduch / Pigeon Break
Organizator: Stowarzyszenie Inicjatywa, Muzeum Śląskie w Katowicach. Działanie w ramach Szlaku Zabytków Techniki, 30.11.
19. Koncert jazzowy Oleś DUO *Spirit of Nadir* wzbogacony o aranżacje świetlno-wizualne artystki Jago VJ, 6.12.
20. Spotkanie towarzyszące szczytowi klimatycznemu COP24 odbywającemu się w Katowicach. Francuska organizacja Prof. of Change 21 pt. wraz z Muzeum Śląskim poprowadziła dyskusję panelową pt. *Kreatywni ludzie stojący przed globalnymi zmianami* z prestiżowymi międzynarodowymi artystami i architektami, takimi jak: Lise Autogena, John Gerrard, Jérémy Gobé i polskim architektem Marcinem Szczeliną. Moderatorem dyskusji, wchodzącej w skład oficjalnego programu niebieskich stref, była A. Audouin, założycielka i dyrektorka Prof. of Change 21, 7.12.
21. Konkurs im. Jerzego Moskala, ukazujący charakter kształcenia w artystycznych uczelniach przygotowujących studentów do pracy w teatrze, telewizji i filmie jako scenografów, definiujący i aktualizujący scenograficzną mapę Polski z jej zróżnicowanym krajobrazem, tradycjami i obszarami poszukiwań.
22. Spotkanie z organizatorami Civil March for Aleppo pt. *Civil March for Aleppo a migracja - Szlak Bałkański w obie strony*, 24.11.
23. *Transfer*, spotkanie z Szymonem Kulą podsumowujące projekt oraz działania artysty w przestrzeni miejskiej w ramach projektu *Performatywny Magazyn. Przemysłowa panorama Śląska*. Prowadzenie M. Czerny-Kehl, 23.10.

24. Panel dyskusyjny *Kreatywni ludzie stojący przed globalnymi zmianami*. Spotkanie towarzyszące szczytowi klimatycznemu odbywającemu się w tym czasie w Katowicach. Uczestnicy panelu: L. Autogena, J. Gerrard, J. Gobé i M. Szczelina. Moderatorem dyskusji była A. Audouin, założycielka i dyrektorka Prof. of Change 21. Uczestnicy spotkania zastanawiali się, w jaki sposób sztuka może wspierać postawy ekologiczne, 7.12.
25. COP24 Action Hub, panel dyskusyjny *Przyszłość jest teraz!* Industria artystycznie zaangażowana. Muzeum Śląskie jako instytucja dbająca o wartości kulturowe regionu, dla której ważne jest nie tylko zachowanie dziedzictwa materialnego, ale również ochrona zasobów i wartości intelektualnych, duchowych, kulturowych i przyrodniczych, od kilku lat aktywnie podejmuje działania związane z kwestiami ochrony krajobrazu oraz społecznego wymiaru procesów rewitalizacji. Działania te, realizowane w różnych przestrzeniach: postindustrialnej, muzealnej, miasta czy w świecie wirtualnym, stają się zaangażowaną wypowiedzią artystyczną dotyczącą danego miejsca, ale także, poprzez odniesienie do historii, dotykają kwestii bolesnej transformacji obszarów przemysłowych, degradacji środowiska, rozwoju społeczeństwa przemysłowego, a wreszcie kondycji współczesnego człowieka i świata. Uczestnicy: D. Lelonek, A. Orłowska, D. Ritszel, Ł. Surowiec, M. Łuczak, M. Smandek, 13.12.

Wydarzenia specjalne

Noc Muzeów 2018 *Przeszłość jest teraz* (15 889 uczestników)

W programie:

- *Spotkania z eksponatami*, 22 odstony.

W trakcie zwiedzania wystaw stałych można było zatrzymać się na chwilę przy wybranych eksponatach i posłuchać opowieści o nich. O swoich zbiorach opowiadali pracownicy działów Sztuki, Plastyki Nieprofesjonalnej, Etnologii i Centrum Scenografii Polskiej,

- kiermasz wydawnictw Muzeum Śląskiego w promocyjnych cenach,
- zwiedzanie Pracowni Konserwacji,
- prezentacja prof. cyfrowego wideomikroskopu 3D do bezdotykowej obserwacji 2D i 3D z funkcją pomiaru i profilowania 3D,
- pokazy pracy skanera 3D (skaner 3D wykorzystujący światło strukturalne to mobilne urządzenie, które służy do wykonania dokumentacji trójwymiarowej za pomocą projekcji wzoru świetlnego na obiekt i analizy deformacji tych wzorów),
- pokazy filmu dokumentalnego *Archikosmos*, reż. Marcina Zasada, Marcin Nowak (dwie projekcje),
- prezentacja multimedialna, pokaz zbiorów Działu Fotografii,

- warsztaty animacji poklatkowej. Prowadzenie: www.poklatkowo.pl,
- *Po godzinach... przyłącz się do postaci teatralnych*. Aktorzy - animatorzy w przestrzeni zaaranżowanej na bazie projektów scenograficznych nawiązywali do form spędzania czasu wolnego w różnych czasach i środowiskach,
- Scena w Stolarni. *O kuchni w Muzeum* - gotowanie i degustacja śląskiego żuru. Prowadzenie: S. Dyduch i K. Kawczyk (bifyj.pl),
- *PANTEON* - mapping na fasadzie budynku łaźni głównej. Reżyseria, scenariusz: M. Bartkiewicz, G. Klatka. Konsultacje: S. Wilk. Producenci: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, Muzeum Śląskie w Katowicach, Fundacja Animacji Kultury w Katowicach,
- wystawa *Zaczęto się od ziarna*. Zwiedzanie z komentarzem kuratorki i archeologów opowiadających o swojej pracy. Na wystawie przygotowano stanowiska warsztatowe dla dzieci i quiz dla zwiedzających,
- wieża wyciągowa szybu Warszawa II: wjazdy na wieżę widokową,
- warsztat mechaniczny: spotkania z historykami.

Plener

Film o siedzibie Muzeum przy prof. W. Korfantego 3. Na fasadzie kompleksu Bartosz został wyświetlony premierowy pokaz wspomnieniowej impresji filmowej poświęconej starej siedzibie Muzeum. Premierze towarzyszyło miksowanie na żywo obrazów z filmu.

Produkcja: Tajny Projekt

Siedziba przy prof. W. Korfantego

- Całodniowa wyprzedaż asortymentu muzealnego sklepiku przy prof. W. Korfantego,
- *Przeszłość jest teraz*, ostatnie, pożegnalne udostępnienie budynku dla zwiedzających. Niecodzienny klimat budynku, opuszczonego już przez pracowników, podkreślały efekty świetlne i dźwiękowe przywołujące wspomnienia dawnych wystaw. Była też możliwość zwiedzania ponad stuletnich piwnic, muzealnych magazynów oraz strychu. O północy, przy muzyce zespołu Cover Brass Band, nastąpiło uroczyste i symboliczne zamknięcie drzwi.

Industriada 2018. Święto Szlaku Zabytków Techniki (3700 uczestników)

Program wydarzenia:

- oglądanie panoramy miasta z wieży widokowej,
- *Babski byzuch* - oprowadzanie tematyczne po terenie dawnej kopalni Katowice szlakiem kobiet,
- *Św. Barbara patronka górników* - oprowadzanie tematyczne,
- *Kobiety kopalni. Arkadiusz Gola. Fotografia* - pokaz prac i spotkanie z autorem,

- *Wlep się w miasto*. Akcja artystyczna twórcze warsztaty z Moną Tusz,
- *Bohaterki pierwszego planu* - pokaz filmów dokumentalnych, film pt. *Autobus odjeżdża o 6.20*,
- *Mother Lodge I-III* - instalacja muzyczna, koncert we współpracy z NOSPR, wykonawcy: Orkiestra Muzyki Nowej, kierownik artystyczny: Szymon Bywalec, kompozycja: Agata Zubel,
- plenerowe warsztaty malarskie w technice akrylowej,
- warsztaty tworzenia industrialnej biżuterii.

Europejskie Dni Dziedzictwa 2018

EDD pod ogólnopolskim hasłem *Niepodległa dla wszystkich*. 8-9.09.2018

Historia kołem się toczy. Tropem muzealnych opowieści

W ramach EDD w dniach 8-9 września wstęp do muzeum za 1 zł. Wydarzenia towarzyszące:

- *Szlakiem dwudziestolecia*. Orowadzanie tematyczne po *Galerii sztuki polskiej 1800-1945*,
- *Historia pewnego budynku*. Mini prelekcje o historii nieistniejącego przedwojennego budynku Muzeum Śląskiego na wystawie *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*.
- *W co ubrać Wolność?* Warsztaty rodzinne na wystawie *Laboratorium przestrzeni teatralnych. Przeszłość w terażniejszości*,
- *Pejzaż polski*. Warsztaty rodzinne w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945*,
- *Niezwykłe historie zwykłych przedmiotów*. Prelekcje Działu Historii.

Festiwal Kultury bez Barrier 28.09, 12-14.10.

Ogólnopolski festiwal organizowany przez Fundację Kultury bez Barrier, promujący wydarzenia kulturalne dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach festiwalu:

- warsztaty poetycko-performatywne w polskim języku migowym. Prowadzenie: D. Fejgiewicz, 22.09,
- orowadzanie z audiodeskrypcją po wystawie *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*,
- *Głucha noc*. Spotkanie z prof. Mariuszem Pałą z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach dotyczące zmysłów, tekstu i znaku. Tematem prelekcji były grafiki Michała Justyckiego,
- otwarty slam poetycki w polskim języku migowym,
- spektakl *Nie mów nikomu v.2* w reż. Adama Ziąjskiego. Spektakl wystawiony w ramach odbywającego się w Katowicach Międzynarodowego Festiwalu *Open the Door*,

- *oprowadzanie po wystawie Światło historii...* dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- *Ścieżka dotyku*, oprowadzanie z audiodeskrypcją po *Galerii sztuki polskiej* dostosowane do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących,
- *Byzuch u Ferdynanda*, oprowadzanie z audiodeskrypcją po terenie Muzeum dostosowane do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.

Międzynarodowy Festiwal *Open The Door*, 21-30 września

Organizatorzy: Teatr Śląski, Muzeum Śląskie

Spektakle w Muzeum Śląskim (pokazy realizowane w ramach wydarzenia Muzeum Śląskiego *Głucha noc. Miesiąc z kulturą Głuchych*):

22.09 - *Trzy siostry* / Red Torch Theatre (Rosja),

23.09 - *And my heart almost stood still* (Izrael),

29.09 - *Nie mów nikomu v. 2* / Scena Robocza (Polska).

Inne

1. Rodzinne zwiedzanie wystaw z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. Dziadkowie i babcie, którzy w weekend 20-21.01 pojawili się w Muzeum z wnuczką lub wnukiem, kupowali bilety za 1 zł.
2. Eliminacje Okręgowe XLI Olimpiady Artystycznej sekcji historii sztuki, 13-14.02.
3. Światowy Dzień Świadomości Autyzmu, rozpoczynający Światowy Miesiąc Świadomości Autyzmu. Z tej okazji budynki użyteczności publicznej na całym świecie zostały symbolicznie podświetlone na niebiesko. Muzeum Śląskie konsekwentnie realizuje program edukacji włączającej, obejmujący również osoby z ASD, 2.04.
4. Posiedzenie Komisji Nagród Marszałka Województwa Śląskiego za Wydarzenie Muzealne Roku 2017, 9.05.
5. Letni cykl *Joga na trawie*. Zajęcia w plenerze w każdą niedzielę prowadzi Akademia Jogi i Terapii Ruchem.
6. Muzeum Śląskie dołączyło do akcji *Kolej na muzea* zorganizowanej przez Koleje Śląskie. W okresie od czerwca do końca września 2018 r. z biletem śląskiego przewoźnika można zwiedzać wybrane muzea i galerie w niższej cenie lub całkowicie za darmo.
7. Cykl warsztatów animacji poklatkowej *See the Sound*. Organizator: Fundacja Wielki Człowiek, czerwiec i lipiec 2018.
8. Muzeum Śląskie w konkursie Polskiego Radia II. Codziennie od poniedziałku do piątku 2-13.07 w *Poranku Dwójki* o godz. 9.15 odbywał się konkurs dla słuchaczy pt. *Pocztówka z wakacji*, w którym nagrodą były zestawy książek Muzeum Śląskiego.

9. Od 3.07 do 30.09 goście Muzeum Śląskiego mogli za darmo wypożyczyć grę planszową (szachy lub warcaby), w którą zagrać mogli na terenie zielonym placu Fajrant.
10. Rocznica wybuchu I powstania śląskiego
W weekend 18-19.08 w godz. 10.00-17.00 na terenie wystaw stałych (w części poświęconej powstaniom śląskim) oraz w innych rejonach Muzeum profesjonalni rekonstruktorzy ze Stowarzyszenia Powstania Śląskie 90 wcielali się w role powstańców.
11. Konkurs o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala 2018.
Konkurs organizowany przez Centrum Scenografii Polskiej Oddział Muzeum Śląskiego w Katowicach jest kierowany do szerokiego grona absolwentów uczelni artystycznych, którzy w swoich debiutanckich działaniach wykorzystują warsztat scenograficzny.
12. Instagramowy konkurs *Pokaż nam coś, czego nie widać* inspirowany instalacją Mirosława Bałki „[(.,:;!-...)]” prezentowaną w Galerii jednego dzieła.
13. *Sztuka obecna* - interwencje artystyczne w wykonaniu Cloud Theater w ramach Festiwalu Tauron Nowa Muzyka, 30.06. Działania Cloud Theater przygotowane specjalnie z myślą o Muzeum Śląskim to mapowanie architektonicznych przestrzeni budynku projekcjami cyfrowego malarstwa na żywo. Po mozolnym i długotrwałym procesie tworzenia obrazu jego zmazanie urasta do rangi rytuału, którego wszyscy stają się współuczestnikami. Ulotność tych dzieł skłania do refleksji nad istotą sztuki i odnosi się wprost do idei muzeów. Całemu wydarzeniu towarzyszyła kompozycja multi instrumentalna. Dzięki temu zgromadzeni widzowie mogli obserwować pracę zespołu artystów tworzących impresje nawiązujące do kolekcji i wystaw stałych Muzeum Śląskiego. Widzowie zobaczyli nie tylko życie, ale i śmierć tych wielkich wizualnych impresji.
14. Program rezydencyjny *Z obawy przed wyginięciem*. Punktem wyjścia rezydencji była wystawa *Męska rzecz* prezentowana w Muzeum Śląskim, Galeria Szara, Katowice, ul. Misjonarzy Oblatów 4.
Artyści: I. Rusicka, K. Lecnim, 25.08-22.09. Kuratorka: Joanna Rzepka-Dziedzic. Organizator: Galeria Szara w Katowicach. Partner rezydencji: Muzeum Śląskie w Katowicach.
15. Program rezydencji artystycznych pn. *Performatywny Magazyn*, cykl *Przemysłowa panorama śląska*. *Performatywny Magazyn* to program rezydencji artystycznych mający na względzie stworzenie strefy dla działań artystów sztuk wizualnych i performatywnych z Polski i zagranicy, którzy nie ukończyli 35. Roku życia.
 - Projekt Szymona Kuli: *Transfer*, wrzesień-październik.
Idea projektu opiera się na subtelnej modyfikacji poszczególnych herbów. Zachowując kolor, kształt oraz konwencje oryginalnych znaków graficznych, artysta

wykorzystuje fragmenty wierszy legendarnego śląskiego poety Rafała Wojaczka, wpisując je w miejsce pierwotnego tekstu. Projekt realizowany w przestrzeniach miejskich województwa śląskiego. Idea programu: M. Czerny-Kehl, koordynator realizacyjny: A. Polak.

- Transfer. Spotkanie Z Szymonem Kulą, 30.10.
Spotkanie podsumowujące projekt oraz działania artysty w przestrzeni miejskiej w ramach projektu *Performatywny Magazyn. Przemysłowa panorama Śląska*.
- 16. Gala konkursu o nagrodę scenograficzną im. Jerzego Moskala 2018, 18.10.
- 17. Wprowadzenie nowej formy zwiedzania: *Quest w Muzeum Śląskim* - specjalnie wyznaczona rymowanymi zadaniami trasa zwiedzania galerii malarstwa dla młodzieży, rodzin ze starszymi dziećmi i gości indywidualnych.
- 18. Współpraca z Instytucją Kultury Katowice Miasto Ogrodów w sprawie organizacji spotkania KRAKOWICE (platforma wymiany doświadczeń miast kreatywnych UNESCO). Udział reprezentantki Muzeum Śląskiego w spotkaniu grupy roboczej ds. literatury.
- 19. Pokaz filmu *Jesteś Bogiem* w reż. Leszka Dawida w kinie Światowid we współpracy z Silesia Film w ramach 10-lecia instytucji Silesia Film Commission, 28.11, któremu towarzyszył panel dyskusyjny na temat przygotowywanej przez Muzeum wystawy czasowej w 2019 roku dotyczącej fenomenu śląskiego hip-hopu.
- 20. Współpraca Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie w ramach muzealnego think-tanku pn. Rola sztuki współczesnej w muzeach. Muzealny think-tank zakłada tworzenie nieformalnej sieci pracowników muzeów oraz organizacji i jednostek wspierających rozwój muzealnictwa. Edycja poświęcona refleksji nad rolą sztuki współczesnej w muzeach będzie realizowana przez dwie instytucje: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Muzeum Śląskie w Katowicach (zjazdy w Warszawie: 19-20.11.2018 i 13-14.12.2018, zjazdy w Katowicach: 24-25.01.2019 oraz 14-15.02.2019). W trakcie spotkań uczestników think-tanku interesują nie tylko muzea sztuki, ale przede wszystkim te instytucje muzealne, których profil nie jest związany w oczywisty sposób z aktywnościami artystycznymi, np. muzea historyczne, etnograficzne, archeologiczne, regionalne, przyrodnicze. Jaką funkcję mogą pełnić działania artystyczne w poszczególnych muzeach? W jaki sposób włączyć artystów do interpretacji kolekcji, meta-refleksji muzealnej, do współpracy z publicznością czy cyfrowego upowszechniania? Jaką nową jakość może wprowadzać interwencja artystyczna, jaką długofalowe działanie ze sztuką? Czego działania poprzez sztukę nas uczą? Jaki rozwijają nowy rodzaj wiedzy o działalności muzealnej, jaki tworzą typ relacji z publicznością? Jakie działania powinny być prowadzone przez muzea, aby lepiej przygotować do postrzegania sztuki współczesnej / zachęcić do niej / odczarować ją?

21. Prace nad programem Biennale Industrii (26-29.09.2019).

Industrial to nie tylko inspirowane muzyką maszyn dźwięki, ale cały wachlarz tematów. Zmiana stylu życia, otoczenia i krajobrazu, powstanie społeczeństwa okresu industrializacji, pojawienie się potrzeb wynikających z przemian gospodarczych, które nastąpiły w XVIII wieku, a odczuwalne są do dziś, to tylko niektóre komponenty związane z tym tematem. Z tego powodu organizowane przez Muzeum Śląskie Biennale Industrii, starając się scalić wszystkie zagadnienia związane z tym tematem, stanie się platformą pozwalającą na lepsze i głębsze zrozumienie fenomenu dziedzictwa przemysłowego zarówno w jego architektonicznym, środowiskowym, społecznym, jak i artystycznym wymiarze, ale również ostrzeżeniem przed procesami, które mają zgubny wpływ na wspólnotę i środowisko.

Biennale Industrii to interdyscyplinarne projekty i działania służące refleksji nad obecnym stanem kultury i społeczeństwa, w którym dziedzictwo przemysłowe odegrało i wciąż odgrywa niebagatelną rolę. To właśnie dziedzictwo industrialne stanie się dominantą Biennale, do której odwoływać się będą zarówno twórcy z artystycznego mainstreamu, jak i ze środowisk undergroundowych. Jesteśmy świadomi, że przestrzeń postindustrialna ma wartość kulturową, społeczną, gospodarczą, a nawet polityczną. Z tego względu czujemy się w obowiązku zabierać głos w kwestiach związanych z ochroną i propagowaniem działań dotyczących dziedzictwa poprzemysłowego oraz otaczającego nas krajobrazu. W programie Biennale znajdą się zarówno spotkania i panele dyskusyjne, jak i wydarzenia o charakterze performatywnym, *site-specific*, koncerty oraz projekty wystawiennicze. Całe wydarzenie przeznaczone jest dla różnych grup odbiorców, w szczególności dla młodzieży i osób dorosłych. Koordynator: M. Czerny-Kehl.

22. Rozpoczęcie naboru do programu rezydencji artystycznych *Performatywny Magazyn*:

W programie rezydencjalnym Muzeum Śląskiego mogą wziąć udział absolwenci i studenci szkół wyższych, zwłaszcza artystycznych, oraz artyści sztuk wizualnych i performatywnych, którzy nie ukończyli 35. roku życia. Dzięki udziałowi w programie młodzi twórcy będą mogli zdobyć cenne doświadczenie, realizując autorski pomysł artystyczny we współpracy ze znaczącą instytucją kultury, jaką jest Muzeum Śląskie w Katowicach. Zgłaszane propozycje powinny odnosić się do przypadającego w 2019 r. jubileuszu 90-lecia Muzeum Śląskiego, twórczo reinterpretować jego historię, kolekcję, misję oraz architekturę. Szczególnie interesować nas będą projekty lokujące Muzeum w kontekście społeczno-historycznym oraz kulturowym regionu i kraju, a także innych instytucji o podobnym charakterze. Zależy nam również na realizacji projektów, które będą ukazywały nie tylko historyczne czy współczesne realia funkcjonowania Muzeum

i jego rolę w obrębie Śląska, Polski i Europy, ale również na działaniach odnoszących się do dalszego rozwoju i przyszłości instytucji.

Zgłaszane propozycje powinny obejmować działania z zakresu sztuk wizualnych, w szczególności projekty multimedialne, instalacje w przestrzeni publicznej i *site specific* oraz performatywne. Projekty przygotowane w ramach rezydencji mogą być pokazywane zarówno na terenie siedziby Muzeum Śląskiego, jak i w innych lokalizacjach. Instytucja oferuje przestrzeń do pracy, możliwość konsultacji z wykwalifikowanym zespołem i współpracującymi ekspertami oraz promocję dzieła. Zapewnia również pulę środków na zakup lub wykonanie materiałów związanych z realizacją projektu. Idea i koordynacja: M. Czerny-Kehl.

Działania popularyzatorsko-promocyjne

1. *Dni Kariery w Katowicach*, 26.03, hotel Angelo.

W ramach największych targów pracy dla studentów i absolwentów uczelni na Śląsku odbył się wykład Łukasza Adamskiego, pełnomocnika dyrektora ds. projektów w Muzeum Śląskim w Katowicach, pt. *Muzealnik - zawód nieoczywisty?*

2. Międzynarodowe Targi Turystyki GLOBalnie, 23-25.03, Międzynarodowe Centrum Konferencyjne. Strefa edukacji oraz stoisko sprzedażowe Muzeum Śląskiego.
3. Prowadzenie warsztatów dla dzieci na Rynku w Katowicach w ramach wydarzenia organizowanego przez Program 2 Polskiego Radia, 1.09.
4. Konferencja dla nauczycieli *Człowiek potrzebuje korzeni i skrzydeł*, organizacja: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Metis i Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna - stoisko promujące działania edukacyjne.

VI. Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i grup wykluczonych

W Muzeum Śląskim funkcjonują ułatwienia dla osób niepełnosprawnych i o ograniczonej sprawności ruchowej. Pracownicy Działu Edukacji prowadzili regularnie warsztaty, lekcje i oprowadzania dostosowane do specyficznych potrzeb edukacyjnych i możliwości dzieci i młodzieży oraz dorosłych z różnego typu niepełnosprawnościami.

Ze względu na różnorodność potrzeb odbiorców oferta muzealna Muzeum Śląskiego jest stale dostosowywana do potrzeb osób z alternatywną motoryką i sensoryką oraz osób ze spektrum autyzmu.

Od wielu lat prowadzone są działania edukacyjne przeznaczone dla grup o specjalnych potrzebach oraz projekty integracyjne.

Prowadzone są stałe działania doszkalające dla pracowników Muzeum, obejmujące udział w kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych przez podmioty zewnętrzne, a także cykliczne spotkania szkoleniowe w polskim języku migowym z pracownikami Działu Obsługi Publiczności oraz Działu Edukacji.

Dodatkowo w ramach współpracy ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i grup wykluczonych wprowadzono następujące udogodnienia:

- brak barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością ruchową,
- ułatwienie komunikacji wewnątrz budynku za sprawą windy, rampy i ruchomych schodów,
- umieszczenie na korytarzach i ekspozycjach siedzisk,
- możliwość oprowadzania audio-deskrytywnego lub oferty warsztatów edukacyjnych na wystawach stałych oraz wybranych wystawach czasowych dla osób z dysfunkcjami wzroku,
- możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami wzroku, słuchu oraz ruchu w wernisażach. Wernisaże tłumaczone są na język migowy, w trakcie trwania imprezy dostępni są przewodnicy audio-deskrytorzy oraz pracownicy obsługi publiczności przeszkoleni z obsługi gości z niepełnosprawnościami,
- udostępnienie ścieżki zwiedzania *Sztuka przez dotyk* obejmującej tyflografiki umieszczone w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945*, *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku* poszerzonej o audio-deskrypcję i obiekty przestrzenne,
- udostępnienie reliefów przedstawiających zabytki na ekspozycji *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*,
- umożliwienie wypożyczenia informatora z opisami w alfabecie Braille'a oraz katalogów z wypukłodrukami wybranych obiektów opatrzonych opisami w tym alfabecie (informator dostępny jest w kasach),

- opracowanie programu edukacyjnego dotyczącego Kultury Głuchych i edukacji przez sztukę, rozbudowywanego przy współpracy z artystami niesłyszącymi,
- przygotowanie 6 filmów w polskim języku migowym,
- oprowadzania i warsztaty w polskim języku migowym. Wprowadzone udogodnienia umożliwiają samodzielne zwiedzanie, a wybrane warsztaty i lekcje muzealne dostosowane są do potrzeb określonych grup,
- udostępnienie ścieżki po ekspozycjach z audio-deskrypcją na stronie internetowej i platformach Fundacji bez Barier,
- przygotowanie dotykowej makiety wieży wyciągowej szybu Warszawa II,
- przygotowanie mapy komunikacji wizualnej dla szlaku dostępności.

Oraz:

1. Warsztaty w ramach projektu edukacyjnego dla dzieci słabosłyszących i niesłyszących *Mig-Muz* - zrealizowano 7 warsztatów w siedzibie i 3 lekcje wyjazdowe w szkołach.
2. Cykl zajęć dla rodzin z dziećmi ze spektrum autyzmu oraz z niepełnosprawnością intelektualną *Tropy i ślady*, kwiecień-czerwiec.
3. Lekcje muzealne dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie ze spektrum autyzmu - 4 spotkania w ramach stałej współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych nr 7 w Katowicach.
4. Projekt dotyczący Kultury Głuchych *Językowy obraz świata. Mniejszość językowo-kulturowa Głuchych na Śląsku*.
5. Cykl warsztatów fotograficznych prowadzonych przez K. Hołdę (Grupa Artystów Głuchych) w polskim języku migowym.
6. Nawiązanie współpracy z Fundacją Prodeste oraz Wydziałem Pedagogiki Specjalnej UŚ dotyczącej edukacji włączającej osób ze spektrum autyzmu:
 - program studyjnych oprowadzań z uczestnictwem osób z ASD dla studentów w ramach kampanii *Kwiecień międzynarodowym miesiącem świadomości autyzmu*,
 - konsultacje dotyczące edukacji włączającej dla osób dorosłych z zespołem Aspergera,
 - budowanie bazy kontaktów do współpracy przy planowanym na 2019 r. programie ASPI.
7. Przygotowanie broszur informacyjnych w alfabecie Braille'a do *Akademii sztuki wideo* i Galerii Interim.
8. Sobotnie oprowadzania dla osób niesłyszących *Byzuch u Ferdynanda* oraz oprowadzania w polskim języku migowym w trakcie Nocy Muzeów i Industriady.
9. Oprowadzanie audio-deskrypcyjne dla osób niewidomych jako stały element oferty dla zwiedzających.
10. Oprowadzania tematyczne przeznaczone dla seniorów: *Św. Barbara patronka górników, Kobiety w sztuce*.

11. Partnerska współpraca ze Śląską Radą Seniorów przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego.
12. Nieodpłatne lekcje i warsztaty muzealne dla dzieci ze środowisk o ograniczonym dostępie do kultury (środowiska z trudnościami materialnymi, świetlice środowiskowe, szkoły specjalne itp.) w ramach programu *Kultura Dostępna*.
13. *Encyklopedia sztuki w polskim języku migowym* - udział w projekcie przy współpracy z Fundacją Kultury bez Barrier oraz Grupą Artystów Głuchych.
14. Tłumaczenia na polski język migowy wybranych wykładów oraz wernisaży.
15. *Głusza 2020*, warsztaty z Głuchymi. Prowadzenie: D. Stanosz, M. Justycki, 18.07.
16. *Festiwal Kultury bez Barrier*, 28.09, 12-14.10.
Ogólnopolski festiwal organizowany przez Fundację Kultury bez Barrier promujący wydarzenia kulturalne dostępne dla osób z niepełnosprawnościami.
17. *Głucha noc* - spotkania z kulturą Głuchych i polskim językiem migowym.
18. Międzynarodowy Festiwal *Open The Door*, 21-30.09. Organizatorzy: Teatr Śląski, Muzeum Śląskie. Spektakle w Muzeum Śląskim w języku migowym (pokazy realizowane w ramach wydarzenia Muzeum Śląskiego *Głucha noc. Miesiąc z kulturą Głuchych*).
19. Nowy cykl spotkań *Którędy do sztuki*. Warsztaty dla rodzin z dziećmi ze spektrum autyzmu. Dwa warsztaty w ramach cyklu.

Zajęcia dla szkół specjalnych i grup integracyjnych

W ramach swojej działalności Muzeum Śląskie w Katowicach w 2018 r. kontynuuje program edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży z ograniczonym dostępem do kultury - uczniów szkół specjalnych i dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (świetlice środowiskowe). Program obejmuje:

- zajęcia dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz dla młodzieży autystycznej w ramach stałej współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych nr 8 w Katowicach,
- zajęcia dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym w ramach współpracy ze szkołami specjalnymi z terenu Katowic i okolicznych miast aglomeracji śląskiej,
- popołudniowe zajęcia dla dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (świetlice środowiskowe i opiekuńcze).

Stała współpraca z:

- Fundacją Kultury bez Barrier,
- Polskim Związkiem Głuchych,
- Fundacją Między Uszami,
- Instytutem Historii Głuchych.

VII. Zbiory.

a) muzealia

ZBIÓR MUZEALIÓW: W ciągu 2018 r. zbiór muzealiów własnych Muzeum Śląskiego powiększył się o 3820 obiektów, w tym 986 w drodze zakupów i a 2834 to dary.

WYPOŻYCZENIA DO: wydano: 1862 muzealia własne, w tym: do celów ekspozycyjnych 963 i do konserwacji 899.

Na ekspozycjach stałych Muzeum prezentowano w 2018 r. 1286 obiektów własnych.

WYPOŻYCZENIA OD: z zewnątrz do Muzeum Śląskiego przyjęto: 2353 obiekty do ekspozycji.

b) Zbiory archiwalne i biblioteczne

Biblioteka: w okresie sprawozdawczym 1.01.2018-31.12.2018 r. zakupiono 614 woluminów druków zwartych (analogicznie w 2017 r. - 1695 woluminów). Księgozbiór biblioteczny gromadzony jest zgodnie z profilem działalności Muzeum Śląskiego.

Biblioteka Muzeum Śląskiego jest członkiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, udostępnia publikacje w Kolekcji Zbiorów Dawnych. Liczba publikacji w kolekcji: 48 (stan na 31.12.2018).

Dokumentacja zbiorów: naukowa/ewidencyjna i wizualna (z podaniem: liczby muzealiów nieposiadających dokumentacji wizualnej, liczby obiektów niewpisanych do inwentarza muzealiów); digitalizacja

Oddział	Dokumentacja naukowa/ewidencyjna		Dokumentacja wizualna		Liczba obiektów nieposiadających dokumentacji wizualnej	Liczba obiektów niewpisanych do inwentarza
	Liczba kart ewidencyjnych ogółem	% całości zbiorów	Liczba obiektów w ewidencji ogółem	% całości zbiorów		
Razem	100 875	77%	100 572	77%	29 139	512

Zastosowanie technik informatycznych:

Oddział	Dokumentacja naukowa/ewidencyjna		Dokumentacja wizualna	
	Liczba założonych kart		Liczba obiektów wpisanych do ewidencji	
	01-12.2018 w okresie sprawozdawczym	w poprzednim, analogicznym okresie sprawozdawczym	01-12.2018 w okresie sprawozdawczym	w poprzednim, analogicznym okresie sprawozdawczym
Razem	7605	7359	18 154	13 830

Nazwa użytkowanej internetowej bazy inwentarzowej: Biblioteka: LIBRA 2000

Oddział	Liczba rekordów ogółem	% całości zbiorów	W tym:	
			z dokumentacją wizualną	bez dokumentacji wizualnej
Biblioteka	45 191	80%	-	-

Nazwa użytkowanej internetowej bazy inwentarzowej: Musnet

Oddział	Liczba rekordów ogółem	% całości zbiorów	W tym:	
			z dokumentacją wizualną	bez dokumentacji wizualnej
Razem	96 060	72 %	58 885	37 175

Inne merytoryczne zastosowania technik informatycznych:

- Udostępnienie zbiorów on-line za pomocą Wyszukiwarki zbiorów na stronie internetowej Muzeum. Udostępniono 4112 wizerunki obiektów muzealnych wraz z metadanymi podstawowymi, notami popularyzatorskimi oraz informacją dotyczącą praw autorskich opartą na licencji Creative Commons.
- e-usługi - udostępnianie wizerunków cyfrowych zbiorów polegające na cyfrowym zamówieniu wizerunku i cyfrowym udostępnieniu wizerunku. W 2018 r. poprzez e-usługi udostępniono 4646 cyfrowych wizerunków zbiorów.

Konserwacja

Oddział	Rok 2018 (aktualny okres sprawozdawczy)			Rok 2017 (poprzedni analogiczny okres sprawozdawczy)		
	Konserwacje			Konserwacje		
	pełne	częściowe	zabezpieczające	pełne	częściowe	zabezpieczające
Dział Konserwacji	24	349	1137	96	178	4366
Pracownie zewnętrzne	17	527	-	6	-	-
Łącznie	41	876	1429	102	178	4366

VIII. Współpraca z zagranicą

A. Współpraca z instytucjami zagranicznymi

1. Uniwersytet w Marburgu, Uniwersytet w Siegen (projekt *Górny Śląsk z powietrza*).
2. Biblioteka Muzeum Śląskiego współpracuje w ramach wymiany wydawnictw własnych z 40 instytucjami zagranicznymi.
3. Dział Archeologii - opieka merytoryczna nad studentem z Batman University (Turcja) uczestniczącym w badaniach wykopaliskowych prowadzonych na stanowisku 13 w Samborowicach, J. Soida.
4. Współpraca związana z użyczeniem obiektów na wystawę *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda z: Galerie de France, Galerią Loevenbruck z Paryża, Galerią Isabeli Czarnowskiej w Berlinie.*

B. Wizyty oficjalne, studyjne realizowane w Muzeum Śląskim w Katowicach

- delegację przedstawicieli rządu baskijskiego,
- ambasador Finlandii Hanne Lehtinen,
- delegację węgierskich dziennikarzy - wizytę przygotował Instytut Polski w Budapeszcie,
- delegację brytyjskich dziennikarzy,
- delegację z Muzeum w Rožnovie pod Radhoštěm,

C. Udział w konferencjach zagranicznych

1. D. Keller - czynny udział w konferencji *European Social Science History Conference* w Belfaście - wygłoszenie referatu *Polish State Railways - a Socialist Colossus with Feet of Clay (1945-1989)?*, 4-7.04.

IX. Działalność promocyjna

Artykuły i wzmianki w prasie: 675

Programy radiowe: 594

Programy telewizyjne: 173

Newslettery: 52

Informacje prasowe: 74

Reklamy: 66

Wejścia na stronę www: 1 315 952

Najważniejsze wydarzenia promocyjne:

1. Otwarcie prasowe wystawy *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*, podsumowanie 2017 roku oraz prezentacja planów na 2018 rok, 8.02.
2. Konferencja prasowa Before Katowice JazzArt Festival, 9.03.
3. Spotkanie prasowe dotyczące wystawy *Praca z nadzieją na...* w Galerii Szarej, 15.03.
4. Targi Turystyki GLOBalnie, 23-25.03.
5. Spotkanie z mieszkańcami w sprawie inwestycji budowlanych przy Strefie Kultury, 23.03.
6. Kongres Oświaty Katowice 2018, 10.04.
7. Spotkanie w sprawie inwestycji budowlanych obok Strefy Kultury, 18.04.
8. Konferencja prasowa dotycząca pozwu złożonego przez Muzeum Śląskie przeciwko generalnemu wykonawcy nowej siedziby, 25.04.
9. Obecność na Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach w charakterze partnera instytucjonalnego, 14-16.05.
10. Współorganizowanie konferencji naukowej *Pieniądz wczoraj, dziś, jutro, na Śląsku i nie tylko* na Uniwersytecie Ekonomicznym, 23.05.
11. Spotkanie prasowe dotyczące pozwu przeciwko generalnemu wykonawcy siedziby Muzeum Śląskiego, 25.05.
12. Konferencja prasowa dotycząca projektu *Kolej na muzea*, 4.06.
13. Prezentacja studium przestrzeni wokół Strefy Kultury, 13.06.
14. Wernisaż wystawy *Perspektywa wieku dojrzewania. Szapocznikow - Wróblewski - Wajda*, 22.06.
15. Konferencja prasowa wystawy *Męska rzecz*, 26.07.
16. Weekend Seniora z kulturą, 29-30.09.
17. Akcja *Studencki październik*, 1-31.10.

18. Akcja *Polska zobacz więcej. Weekend za pół ceny*, 5-7.10.
19. *Śląskie Targi Książki* - stoisko sprzedażowe + debata *Od górnika do architekta. Wizerunek śląskiego mężczyzny*, 13-14.10.
20. Konferencja prasowa *Triennale Grafiki Polskiej*, 25.10.
21. Konferencja prasowa dotycząca programu Muzeum Śląskiego na czas szczytu klimatycznego, 30.11.
22. Panel Muzeum Śląskiego w Międzynarodowym Centrum Kultury pt. *Przyszłość jest teraz! Industria artystycznie zaangażowana* z udziałem młodych twórców podczas szczytu klimatycznego ONZ, 13.12.

X. Frekwencja

	Frekwencja		
	Ogółem	W grupach polskojęzycznych	W grupach obcojęzycznych
Muzeum Śląskie*	242 765	235 043	7722
Teren zewnętrzny	271 822		

*Korfantego + Dobrowolskiego + wieża + stolarnia + przestrzenie MŚ

Biblioteka Muzeum Śląskiego:

Odwiedziny w wypożyczalni	Wypożyczenia	Średnia dzienna	Odwiedziny w czytelni
1023	2841	11,31	990 osób, w tym:
			467 osób (pracownicy MŚ)
			354 osoby (goście z zewnątrz)
			169 osób (udostępnienie przestrzeni czytelni)

XI. Inwestycje

Prowadzone działania inwestycyjne:

- przygotowano i przeprowadzono postępowanie przetargowe oraz podpisano umowę na opracowanie pełnobrańzowej dokumentacji projektowej dla rewitalizacji pozostałych budynków zabytkowych i terenu po byłej kopalni Katowice z przeznaczeniem na funkcje muzealne (wieży ciśnień, łaźni Gwarek, maszynowni szybu Bartosz, nadszybia, siłowni elektrycznej). W ramach zadania przygotowane zostały dwie koncepcje funkcjonalno-użytkowe oraz przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące zagospodarowania terenu zewnętrznego,
- przygotowano i przeprowadzono postępowanie na opracowanie projektu aranżacji audiowizualnej wnętrza budynku maszynowni szybu Bartosz jako przestrzeni ekspozycyjnej. W związku z unieważnieniem postępowania zadanie będzie przedmiotem konkursu po zakończeniu prac nad koncepcją architektoniczną budynku maszynowni,
- prowadzono uzgodnienia ze Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. w zakresie uregulowania spraw własnościowych działek w obszarze Muzeum Śląskiego oraz z Urzędem Marszałkowskim dotyczące zgody na zbycie działki i zakup nieruchomości od SRK. Po uzyskaniu zgody ze strony Zarządu Województwa Śląskiego na zbycie działki w formie darowizny uzgodniono treść porozumienia o wzajemnym zbyciu nieruchomości, które po zatwierdzeniu przez organy nadzorcze Spółki będzie podstawą do zawarcia aktu notarialnego,
- prowadzono prace związane z analizą istniejącego systemu informacji wizualnej Muzeum Śląskiego pod kątem zmian/uzupełnień i wprowadzeniem dodatkowych elementów oraz oznaczeń związanych z dostępem dla osób niepełnosprawnych. Na podstawie analizy określono i zrealizowano niezbędny zakres uzupełnień oznakowania oraz aranżację przestrzeni wyciszenia,
- zakończono doraźne prace zabezpieczające na obiekcie wieży ciśnień. Z uwagi na stan techniczny wieży wykonano projekt tymczasowego zabezpieczenia konstrukcji dachu oraz ogłoszono przetarg na wykonanie zabezpieczeń,
- prowadzono rozeznanie w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych na rewitalizację pozostałych budynków zabytkowych po byłej kopalni Katowice na funkcje muzealne. Otrzymało odpowiedź MKiDN o braku dotacji na zgłoszone zadania inwestycyjne,
- prowadzono prace nad koncepcją utworzenia na terenie północnym tymczasowego magazynu w formie hali z przeznaczeniem na zbiory przemysłu zlokalizowane na wolnym

powietrzu, rozpoczęto przygotowanie dokumentacji przetargowej na zaprojektowanie i budowę hali,

- przeprowadzono postępowanie przetargowe i wykonano remont pokrycia dachów budynków zabytkowych kuźni i warsztatu mechanicznego,
- zakończono montaż osuszaczy w magazynach muzealnych i rozliczono dotację na zadanie ze środków Województwa Śląskiego,
- przygotowano założenia i dokonano rozeznania rynku w zakresie projektu windy zewnętrznej usprawniającej komunikację z terenem północnym dla osób niepełnosprawnych,
- przygotowano i złożono wnioski o dotację w ramach programu MKiDN - Infrastruktura kultury na remont i konserwację zabytkowej części wieży Warszawa.

XII. Nagrody i wyróżnienia

1. Wyróżnienie w konkursie TOP Inwestycje Komunalne 2018 za rewitalizację Muzeum Śląskiego. Konkurs Top Inwestycje Komunalne ukazuje skalę inwestycji komunalnych oraz ich korzystny wpływ na rozwój gospodarki samorządowej.
2. Nagroda Marszałka Województwa Śląskiego:
 - nagroda główna w kategorii „Wystawy” przyznana ex aequo Muzeum Śląskiemu za ekspozycję *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych* oraz Muzeum Miejskiemu w Żorach za wystawę *Nasza tożsamość*. W tej samej kategorii została także wyróżniona instalacja Daniego Karavana *Reflection / Odbicie / דפוספילוג* prezentowana w Muzeum Śląskim,
 - w kategorii „Najlepsza publikacja” nagrodzono Muzeum Śląskie za książkę Barbary Bazieli *Z bliska i z oddali. Stroje ludowe na Śląsku* również ex aequo z Muzeum w Gliwicach za publikację *Żeliwo. Odlewnictwo artystyczne w dawnych Gliwicach (1796-1945)*,
 - w kategorii „Dokonania z zakresu inicjatyw edukacyjnych oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego” wyróżniono przestrzeń edukacją dla rodzin z dziećmi *Na tropie Tomka*.
3. Przestrzeń edukacyjna dla dzieci *Na tropie Tomka* stworzona w Muzeum Śląskim znalazła się w finale ogólnopolskiego konkursu na najbardziej rozwojowe inicjatywy dla dzieci - *Słoneczniki* w kategorii „Sztuki wizualne” - inicjatywa odpowiada rozwijaniu inteligencji wizualno-przestrzennej.
4. Muzeum Śląskie zostało laureatem dolnośląskiej, lubuskiej, opolskiej i śląskiej edycji *Lodołamaczy*. Nagroda ta przyznawana jest instytucjom, firmom i osobom publicznym wspierających działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
5. Rewitalizacja zabytkowych budynków łaźni głównej i stolarni dla Muzeum Śląskiego w Katowicach została nominowana do konkursu Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2018.
6. Muzeum Śląskie uzyskało 1. miejsce w rankingu *Muzea przyjazne dzieciom* opracowanym przez czasopismo „Wspólnota”.
7. Lider Kultury 2018 - *Certyfikat Lidera Kultury* potwierdzający, iż Muzeum Śląskie należy do grona najlepszych instytucji kultury w Polsce i ma prawo używać nazwy Wzorowa Firma przez okres ważności certyfikatu.
8. Certyfikat ekologiczny *Green Key* jest certyfikatem przyznawanym obiektom turystycznym, które spełniają kryteria zarządzania środowiskowego. Otrzymanie

certyfikatu *Green Key* potwierdza odpowiedzialność kierownictwa i personelu poprzez podejmowanie działań w celu ochrony środowiska naturalnego.

9. Publikacja towarzysząca wystawie fotograficznej prof. Vladimíra Birgusa otrzymała 1. nagrodę w międzynarodowym konkursie Middle and Eastern Europe Best Photographic Book of 2017-2018 Competition.